

AMOS

3-9

Amos waarschuwt Israël voor Gods oordeel over onrecht, zelfgenoegzaamheid en lege godsdienstigheid.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/amos/3-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De opbouw van Amos en de drie preken	2 min	5
2	Lezing van Amos 3: oordeel over Israël	3 min	6
3	Het oordeel treft vooral de welgestelden	2 min	8
4	De leeuw brult: God waarschuwt Israël	3 min	9
5	De profeet blaast de bazuin voor het oordeel	2 min	11
6	Amos kan niet zwijgen als God spreekt	2 min	12
7	De rijke vrouwen van Samaria	4 min	14
8	Zondige offers in Bethel en Gilgal	2 min	17
9	Gods tuchtiging brengt Israël niet terug	4 min	18
10	Israël moet zijn God ontmoeten	2 min	21
11	Een klaaglied en de oproep God te zoeken	4 min	22
12	God zoeken door het goede te doen	6 min	25
13	God zal Israël niet langer voorbijgaan	2 min	30
14	De dag van de Heere en valse zekerheid	5 min	32

15	God wil gerechtigheid en trouwe aanbidding	3 min	35
16	Zorgeloos leven en het oordeel uitstellen	4 min	37
17	De rijken gaan als eersten in ballingschap	2 min	40
18	De doden en het zwijgen over Gods Naam	7 min	41
19	Amos bidt en God stelt het oordeel uit	3 min	45
20	Het paslood: Israël voldoet niet aan Gods wet	2 min	46
21	Amazia verbiedt Amos te profeteren	5 min	48
22	Rijp voor het oordeel door oneerlijke handel	4 min	51
23	Duisternis en rouw vervangen de voorspoed	4 min	54
24	Honger naar het Woord van de Heere	4 min	56
25	Het vijfde visioen: God treft het altaar	2 min	58
26	Niemand kan aan Gods oordeel ontkomen	3 min	59
27	Israël staat voor God naast andere volken	3 min	61
28	God zeeft Israël en bewaart het overblijfsel	3 min	63
29	De belofte van herstel en vruchtbaarheid	4 min	65

30	Jakobus past Amos toe op de heidenen	4 min	67
31	De vervallen hut van David hersteld in Jezus	3 min	69
32	Edom als beeld van de heidenvolken	2 min	70
33	De geestelijke zegeningen van de gemeente	5 min	72
	Om verder te lezen		74

1

De opbouw van Amos en de drie preken

In de eerste bijeenkomst heb ik uiteindelijk heel wat opmerkingen gemaakt over hoofdstuk 1 en 2. Wat ik wil doen, is opnieuw het boek in grote lijnen doornemen, door het te lezen zonder te stoppen voor uitvoerig commentaar. Daarna wil ik het nog eens langslopen en enkele punten naar voren halen waarvan ik denk dat we er aandacht aan moeten besteden.

We hebben in hoofdstuk 1 en 2 deze acht godsspraken gezien, te beginnen met de godsspraak tegen Damascus en de Filistijnen en andere heidense volken, en eindigend met een uitvoerige aanklacht tegen Israël. Dat was natuurlijk het voornaamste doelwit van de profetie van Amos.

Hoofdstuk 3 tot en met 6 bevatten drie preken. Hoofdstuk 3 bevat er één, hoofdstuk 4 bevat er nog één, en de laatste van de drie preken is twee hoofdstukken lang. Die staat in hoofdstuk 5 en 6 en is twee keer zo lang als de andere. Deze preken zijn kort. Misschien zijn ze allemaal bij dezelfde gelegenheid gehouden, maar ze kunnen ook bij verschillende gelegenheden gehouden zijn en hier eenvoudig bij elkaar zijn gezet.

We weten dat het boek enige tijd na het daadwerkelijk uitspreken van deze woorden is geschreven. Want in hoofdstuk 1 vermeldde hij dat deze woorden twee jaar vóór de aardbeving waren uitgesproken. Het is heel duidelijk dat hij dat na de aardbeving schreef, want hij vermeldt wanneer de aardbeving had plaatsgevonden. Het boek is dus duidelijk minstens twee jaar nadat deze woorden waren uitgesproken geschreven. Het kan zijn dat hij preken van verschillende gelegenheden in deze volgorde in het boek heeft gerangschikt, of misschien zijn ze allemaal in één keer gehouden.

De reden waarom we ze drie afzonderlijke preken noemen, is dat ze elk beginnen met:

Luister naar dit woord dat de HEERE tot u spreekt, Israëlieten, tot het hele geslacht dat Ik uit het land Egypte heb geleid:

AMOS 3:1

Het klinkt alsof hij in elk geval een nieuw woord brengt:

Luister naar deze woorden, luister naar deze woorden, luister naar deze woorden.

2

Lezing van Amos 3: oordeel over Israël

De eerste preek is gericht tot de kinderen van Israël. In hoofdstuk 3, vers 1 staat:

Luister naar wat de Heer over jullie heeft gezegd, Israëlieten, over de hele familie die Ik uit Egypte heb gehaald: Van alle families op aarde heb Ik alleen jullie gekend, daarom zal Ik jullie straffen voor alles wat jullie verkeerd hebben gedaan.

Gaan er twee samen zonder elkaar ontmoet te hebben? Brult een leeuw in het woud als hij geen prooi heeft? Laat een jonge leeuw vanuit zijn hol zijn stem klinken zonder dat hij iets gevangen heeft? Duikt een vogel in een strik op de aarde als er geen val voor hem is? Springt de strik van de grond op als er niets gevangen is? Of wordt in een stad de bazuin geblazen zonder dat het volk beeft? Of komt er kwaad in de stad voor zonder dat de HEERE dat doet?

AMOS 3:3-6

Om te waarschuwen dat er een inval op komst is.

Voorzeker, de Heere HEERE doet niets tenzij Hij Zijn geheimenis heeft geopenbaard aan Zijn dienaren, de profeten. De leeuw heeft gebruld. Wie zou niet bevreesd zijn? De Heere HEERE heeft gesproken. Wie zou niet profeteren?

AMOS 3:7-8

Laat het horen in de paleizen in Asdod en in de paleizen in het land Egypte, en zeg: Verzamel u op de bergen van Samaria, en zie de grote verwarring in het midden daarvan en alle verdrukking daarbinnen. Want zij weten niet te doen wat recht is, spreekt de HEERE, zij die geweld en verwoesting in hun paleizen opslaan. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: De tegenstander, ja, aan alle kanten van het land! Hij zal uw vesting van u neerhalen, uw paleizen zullen leeggeplunderd worden.

AMOS 3:9-11

Zo zegt de HEERE: Zoals een herder uit de muil van de leeuw twee pootjes redt of een stukje van het oor, zo zullen de Israëlieten gered worden: Zij die in Samaria zitten op de hoek van een bed en op het kussen van een rustbank.

AMOS 3:12

Luister en waarschuw het huis van Jakob, spreekt de Heere HEERE, de God van de legermachten. Voorzeker, op de dag dat Ik Israël zijn overtredingen zal vergelden, zal Ik ook de altaren van Bethel vergelden. Dan zullen de hoorns van het altaar afgehakt worden en op de aarde vallen.

AMOS 3:13-14

Waar het gouden kalf stond.

Ik zal het winterverblijf treffen samen met het zomerverblijf, zodat de ivoren huizen verloren gaan en vele huizen weggevaagd worden, spreekt de HEERE.

AMOS 3:15

De rijken hadden soms twee huizen, en beide zullen verwoest worden.

Achab had een ivoren huis. Hij was de koning die op dat moment niet regeerde, maar een eerdere koning was.

3

Het oordeel treft vooral de welgestelden

We kunnen heel duidelijk zien dat dit een profetie is dat er een oordeel zal komen vanwege alle eerder genoemde overtredingen. Het zal komen en vooral de rijken treffen, maar het zal iedereen treffen. De rijken worden in het bijzonder genoemd als degenen die zullen lijden, waarschijnlijk omdat ze niet gewend waren te lijden. Ze waren weldoorvoed en zelfgenoegzaam.

Degenen die onbezorgd in Sion leven, worden genoemd in hoofdstuk 6, vers 1, maar ook degenen:

Wee de zorgelozen in Sion, en de onbezorgden op de berg van Samaria, de beroemdsten van de voornaamste van de volken, en tot wie het huis van Israël komt.

AMOS 6:1

In beide koninkrijken zijn er mensen die onbezorgd leven, in het noordelijke en in het zuidelijke.

Wee degenen die het er rustig van nemen, omdat ze gewend zijn geraakt aan een gemakkelijk leven. Mensen die gewend zijn aan ontberingen zullen natuurlijk ook lijden, maar ze zullen minder lijden omdat ze meer gewend zijn aan lijden. Dat wil zeggen, ze zullen zich beter aanpassen. Maar er zijn in het boek Amos heel wat momenten waarop de welgestelden er specifiek uitgelicht worden als degenen die door het oordeel getroffen zullen worden.

Hij vertelt ons dat het altaar van Bethel vernietigd zal worden. Blijkbaar zegt vers 12 dat slechts een klein overblijfsel van het volk zal overleven. Misschien bedoelt hij dat met een herder die twee poten of een stukje van een oor uit de muil van een leeuw

haalt wanneer hij zijn schapen probeert te redden. Er valt niet veel meer te redden als je zo te laat komt. Of het kan gewoon betekenen dat ze aan stukken gescheurd zullen worden, uiteengereten. Hoe dan ook, hij heeft het overduidelijk over een ramp.

4

De leeuw brult: God waarschuwt Israël

Die retorische vragen in vers 3 tot en met 6 — het is moeilijk te zeggen hoeveel betekenis je precies aan elke vraag afzonderlijk moet hechten. Je kunt ze mogelijk als paren zien, althans sommige ervan. Vers 4 bevat twee uitspraken die in wezen hetzelfde lijken te zeggen:

Gaan er twee samen zonder elkaar ontmoet te hebben? Brult een leeuw in het woud als hij geen prooi heeft? Laat een jonge leeuw vanuit zijn hol zijn stem klinken zonder dat hij iets gevangen heeft? Duikt een vogel in een strik op de aarde als er geen val voor hem is? Springt de strik van de grond op als er niets gevangen is? Of wordt in een stad de bazuin geblazen zonder dat het volk beeft? Of komt er kwaad in de stad voor zonder dat de HEERE dat doet?

AMOS 3:3-6

Waar verwijst dit naar? Eerder, in hoofdstuk 1, vers 2, zegt hij:

Hij zei: De HEERE zal vanaf Sion brullen als een leeuw, vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken zodat de weiden van de herders treuren, en de top van de Karmel verdort.

AMOS 1:2

De Heere is met een leeuw vergeleken. Verderop, in vers 8, zegt hij ook:

De leeuw heeft gebruld. Wie zou niet bevreesd zijn? De Heere HEERE heeft gesproken. Wie zou niet profeteren?

AMOS 3:8

Dit zijn ongetwijfeld parallelle uitspraken. De leeuw die heeft gebruld, is de Heere Die spreekt. Een leeuw heeft gebruld. Jullie zouden bang moeten zijn. God heeft gesproken. Ik profeteer jullie de woorden van de Heere. Jullie moeten hierop reageren alsof het een dreiging is van een leeuw die klaarstaat om jullie, schapen, te bespringen.

Wanneer hij in vers 3 zegt:

Kunnen twee mensen samen op pad gaan zonder dat ze dat hebben afgesproken?

zegt hij in wezen dat God niet met wie van jullie dan ook zal kunnen blijven wandelen. Jullie staan veel te ver af van Zijn manier van denken. Hij zegt heel duidelijk in vers 10:

Laat het horen in de paleizen in Asdod en in de paleizen in het land Egypte, en zeg: Verzamel u op de bergen van Samaria, en zie de grote verwarring in het midden daarvan en alle verdrukking daarbinnen. Want zij weten niet te doen wat recht is, spreekt de HEERE, zij die geweld en verwoesting in hun paleizen opslaan. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: De tegenstander, ja, aan alle kanten van het land! Hij zal uw vesting van u neerhalen, uw paleizen zullen leeggeplunderd worden.

AMOS 3:9-11

Ze zijn uit het oog verloren hoe God over de dingen denkt, en ze zijn het niet meer met God eens. Daarom kan God niet met hen wandelen.

De spreker volgt hier de Engelse weergave van Amos 3:3: 'Kunnen twee samen wandelen zonder het eens te zijn?' De hierboven aangehaalde HSV heeft: 'zonder elkaar ontmoet te hebben'.

Verderop, in vers 5, zegt hij:

Duikt een vogel in een strik op de aarde als er geen val voor hem is? Springt de strik van de grond op als er niets gevangen is?

AMOS 3:5

Deze twee uitspraken houden duidelijk verband met elkaar. De gedachte lijkt te zijn dat er een val voor hen is gezet, en God is Degene Die de val heeft gezet. Ze zullen als een vogel gevangen worden.

5

De profeet blaast de bazuin voor het oordeel

In vers 6 wordt de bazuin in de stad geblazen.

Of wordt in een stad de bazuin geblazen zonder dat het volk beeft? Of komt er kwaad in de stad voor zonder dat de HEERE dat doet? Voorzeker, de Heere HEERE doet niets tenzij Hij Zijn geheimenis heeft geopenbaard aan Zijn dienaren, de profeten.

AMOS 3:6-7

Hij zegt in wezen dat de Heere een ramp over de stad zal brengen. De mensen worden gewaarschuwd alsof de profeet op de bazuin blaast en daarmee aankondigt dat het gevaar van het binnenvallende leger nadert. En de mensen zijn niet bang. Hij zegt in wezen dat het vreemd is om te zien dat mensen niet bang zijn wanneer de bazuin wordt geblazen. Worden mensen niet bang wanneer de bazuin in de stad wordt geblazen?

Hij vermengt die beelden uit de eerdere retorische vragen wanneer hij in vers 8 zegt:

De leeuw heeft gebruld. Wie zou niet bevreesd zijn? De Heere HEERE heeft gesproken. Wie zou niet profeteren?

AMOS 3:8

want in vers 4 noemt hij brullende leeuwen. Wanneer hij in vers 8 zegt:

Wie zou er niet bang zijn?

dan herinnert dat ons aan de uitspraak die kort daarvoor in vers 6 gedaan werd:

Zullen de mensen niet bang worden?

wanneer de bazuin in de stad wordt geblazen. De woorden van de profeet zijn als bazuingeschal, of als een brullende leeuw. Dat zou mensen bang moeten maken. Gebeurt dat dan niet wanneer leeuwen brullen? Wanneer bazuinen klinken? Brult een leeuw niet wanneer iemand iets te vrezen heeft, namelijk zijn prooi?

Dus zegt hij:

De leeuw heeft gebruld. Wie zou er niet bang zijn?

Waarom zijn jullie niet bang? Deze mensen leven op hun gemak. Ze hebben het goed. Ze negeren het Woord van de Heere. En hij zegt: 'Waarom zijn jullie niet bang?'

Hij zegt:

Of wordt in een stad de bazuin geblazen zonder dat het volk beeft? Of komt er kwaad in de stad voor zonder dat de HEERE dat doet? Voorzeker, de Heere HEERE doet niets tenzij Hij Zijn geheimenis heeft geopenbaard aan Zijn dienaren, de profeten. De leeuw heeft gebruld. Wie zou niet bevreesd zijn? De Heere HEERE heeft gesproken. Wie zou niet profeteren?

AMOS 3:6-8

6

Amos kan niet zwijgen als God spreekt

Dit wordt misschien gezegd omdat de mensen er bij hem op aandrongen om niet te profeteren. We zien in hoofdstuk 7 dat het hem verboden werd om te profeteren. We zagen ook eerder, in hoofdstuk 2, vers 12, dat toen God Israël profeten gaf, zij volgens

hem de nazireeërs opdroegen wijn te drinken. En ze gaven de profeten het bevel:

Maar u laat de nazireeërs wijn drinken, en u hebt de profeten geboden: Profeteer niet!

AMOS 2:12

Over het algemeen ontvingen de Joden de profeten dus niet. In het bijzonder had Amazia, de priester van Bethel, Amos verboden om te profeteren. Maar hij antwoordt: 'Hoe kan ik niet profeteren? God heeft gesproken.'

Denk aan Jeremia in hoofdstuk 20. Hij werd vervolgd om wat hij zei, en hij zei:

Ik ga niet meer profeteren in de Naam van de Heere. Ik ben deze mishandeling zat. Ik stop er gewoon mee.

JEREMIA 20:9

Maar hij zegt:

Zei ik: Ik zal niet aan Hem denken, ik zal niet meer spreken in Zijn Naam, dan werd het in mijn hart als brandend vuur, opgesloten in mijn beenderen. Wel deed ik moeite om het in te houden, maar ik kon het niet.

JEREMIA 20:9

In Jeremia 20, vers 9, zegt hij dat hij Gods last niet kan binnenhouden wanneer God die op zijn hart heeft gelegd. Dat is wat Amos zegt. 'Zeg niet tegen mij dat ik niet moet profeteren. God spreekt. Hoe kan ik zwijgen wanneer Hij door mij heen probeert te spreken?'

Dit is in wezen zijn boodschap. Het volk moet de waarschuwing ter harte nemen alsof er op een bazuin wordt geblazen, alsof er een leeuw brult. Er is een bazuin naar hen toe gezonden. Ze negeren zijn woorden, maar ze kunnen er maar beter acht op slaan, want er dreigt gevaar. Leeuwen brullen niet tenzij er werkelijk gevaar dreigt voor een mogelijke prooi. Bazuinen klinken niet tenzij er iets te vrezen valt. En hij vertelt hun

wat er te vrezen valt: Gods oordeel. Hun paleizen zullen worden geplunderd, en ze zullen aan stukken worden gescheurd zoals een lam door een leeuw. Het altaar in Bethel zal worden verwoest, en al hun huizen, met inbegrip van hun ivoren huizen en hun grote paleizen, zullen tot een ruïne worden gemaakt. Dat is vooral een bedreiging voor de rijken.

7

De rijke vrouwen van Samaria

De volgende preek, hoofdstuk 4:

Luister naar dit woord, koeien van Basan

AMOS 4:1

Dit is een bijzonder weinig vleierende manier om de vrouwen van Israël aan te spreken. Basan lag niet in Israël. Bedenk dat Basan aan de andere kant van de Jordaan lag. Het was een van die gebieden die de Rubenieten en de Gadieten voor zichzelf wilden hebben, omdat ze veel kudde hadden. Ze zeiden:

het land dat de HEERE voor de gemeenschap van Israël verslagen heeft, is een geschikt land voor vee; en uw dienaren hebben vee.

NUMERI 32:4

Denk maar aan de dagen van Mozes, voordat de Joden met Jozua het land binnentrokken. Deze tweeënhalve stam kwam naar Mozes toe en zei:

het land dat de HEERE voor de gemeenschap van Israël verslagen heeft, is een geschikt land voor vee; en uw dienaren hebben vee. Verder zeiden zij: Indien wij genade in uw ogen gevonden hebben, laat dit land uw dienaren tot bezit gegeven worden; laat ons niet de Jordaan oversteken.

NUMERI 32:4-5

Ze kregen toestemming om dat te doen als ze eerst hun broeders zouden gaan helpen het land Kanaän te veroveren. Daarna konden ze terugkeren. En dat deden ze dus.

Basan stond bekend om zijn weidegrond, en de koeien van Basan waren vette koeien. De mensen die hier worden aangesproken, zijn niet werkelijk mensen uit Basan. Hij heeft het over de vrouwen van Samaria, de vrouwen van Israël, maar hij vergelijkt hen met de vette koeien van Basan.

Bedenk dat herders en mensen die koeien hoeden niet erg vriendelijk tegenover elkaar staan. Gewoonlijk hebben koeherders een hekel aan schaapherders, en andersom. Dat komt deels doordat koeien en schapen niet zo goed dezelfde weidegrond kunnen gebruiken. Ik weet hier niet veel van, maar ik heb begrepen dat schapen het gras met wortel en al uittrekken, waardoor de weidegrond voor de koeien wordt vernield. Er is over het algemeen, denk ik, waarschijnlijk door de geschiedenis heen altijd wel enige vijandigheid geweest tussen mensen die schapen hoeden en mensen die koeien hoeden.

Amos was een schaapherder. Door deze mensen koeien te noemen, gebruikt hij dus een nogal minachtende benaming. Zelfs als hij een koeherder was geweest en hen koeien had genoemd, is het niet erg vleiend om de vrouwen vette koeien te noemen. Maar het is heel duidelijk dat deze profetie, deze tweede preek, tot de vrouwen gericht is. De vrouwen uit de hogere kringen, de vrouwen die rijke mannen hadden en heel veel vrije tijd, en die maar wat rondzaten en mensen bevel gaven om hun nog meer eten en nog meer drinken te brengen. Ze bekommerden zich totaal niet om de ellende van de armen. Sterker nog, ze onderdrukten de armen.

Er staat:

Luister naar dit woord, koeien van Basan die op de berg van Samaria zijn, u, die de geringen onderdrukt, die de armen mishandelt, die tegen hun heren zeggen: Breng ons iets, zodat wij kunnen drinken. De Heere HEERE heeft gezworen bij Zijn heiligheid dat er, zie, dagen voor u komen dat men u zal optrekken met haken en wie na u overblijft, met vishaken.

AMOS 4:1-2

Dit was geen loos dreigement. De Assyriërs waren heel wreed. Wanneer ze Samaria en welk ander volk ook veroverden, staken ze vaak haken door de neuzen van mensen en sleepten hen aan hun neus mee, of aan hun lippen, of aan hun wangen, of iets dergelijks. Ze staken haken door hun gezicht en trokken hen mee. Ze behandelden mensen werkelijk afschuwelijk. Ze deden ook nog ergere dingen.

Maar hij uit dit dreigement tegen hen. Ze zijn vet en brutaal. Ze zitten daar maar en geven zich over aan hun genoegens. Ze denken dat dit eeuwig zal doorgaan. Hij zegt: jullie zullen wreed worden mishandeld wanneer Samaria valt.

Door bressen zult u naar buiten gaan, de ene vrouw na de andere, en weggeworpen worden naar Harmon, spreekt de HEERE.

AMOS 4:3

Met andere woorden, de vijand zal de muren van de stad afbreken en de stad binnendringen.

8

Zondige offers in Bethel en Gilgal

Kom naar Bethel en zondig, naar Gilgal om veel te zondigen.
Breng 's morgens uw offers, op elke derde dag uw tienden.

AMOS 4:4

Of elke drie jaar, zeggen verschillende teksten.

Laat van het gezuurde brood een lofoffer in rook opgaan, kondig
luid vrijwillige gaven aan, laat het horen, want zo wilt u het toch
graag, Israëlieten, spreekt de Heere HEERE.

AMOS 4:5

Met andere woorden, ze kwamen graag godsdienstige dingen doen, maar juist hun godsdienst was een overtreding tegen God. Ze aanbaden, maar ze aanbaden bij een altaar in Bethel dat God had verboden. Ze aanbaden het gouden kalf. Juist in hun aanbidding begingen ze overtredingen. Ze brachten offers, ze betaalden tienden, ze verrichtten alle godsdienstige handelingen, maar ze waren aanstootgevend voor God. Toch staat er dat ze het graag deden. Ze waren heel godsdienstig.

Maar ze brachten hun offers wel met zuurdeeg, staat er in vers 5, en dat was in de wet verboden. Zuurdeeg is soms een voorafbeelding of een symbool van zonde. En het zou erop kunnen wijzen dat Gods gebod aan de Joden om offers zonder zuurdeeg te brengen, betekende dat ze niet zondig moesten zijn. Dat God geen offers aanneemt van mensen die huichelachtig zijn en daadwerkelijk in zonde leven, maar desondanks komen om hun godsdienstige plicht te vervullen.

Deze mensen brachten hun offers, maar ze hadden zonde in hun leven. Dat zou bedoeld kunnen worden met het brengen van hun offers en dankzegging met zuurdeeg, het zuurdeeg van de zonde, mogelijk.

9

Gods tuchtiging brengt Israël niet terug

Vers 6:

Daarom heb Ik u ook schone tanden gegeven in al uw steden, gebrek aan brood in al uw woonplaatsen. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

AMOS 4:6

Dat betekent dat ze geen voedsel hadden, dus hun tanden werden niet vuil.

Dit was een hongersnood die werd gezonden.

En Ik heb zelfs de regen u onthouden, nog wel drie maanden voor de oogsttijd. Ik heb het laten regenen op de ene stad, maar op de andere stad liet Ik het niet regenen. Het ene stuk land werd beregend, maar het stuk waarop geen regen viel, verdorde.

AMOS 4:7

Dus op de hongersnood volgde droogte, toen het nog drie maanden tot de oogst was. Dat is de tijd waarin ze regen nodig hebben om de oogst te laten rijpen, de late regens.

Twee, drie steden wankelden naar een andere stad om water te drinken, maar zij werden niet verzadigd. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

AMOS 4:8

Water was niet helemaal onvindbaar, maar het was schaars. En mensen moesten op pelgrimstocht van de ene stad naar de andere om water te vinden, om een stad te vinden die het had.

Vers 9:

Ik heb u geslagen met korenbrand en met meeldauw. De sprinkhanen vraten uw talrijke tuinen, wijngaarden, vijgenbomen en olijfbomen op. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

AMOS 4:9

Dit is meeldauw op de gewassen, die hun oogst zou verwoesten.

Drie keer heeft Hij gezegd dat er verschillende oordelen over hen waren gekomen. Die hadden hen erop moeten wijzen dat ze de Heere niet behaagden en dat ze moesten omkeren. Maar ze waren niet tot de Heere teruggekeerd.

Ik heb de pest naar u toegestuurd, zoals Ik eens bij Egypte deed. Ik heb uw jongemannen met het zwaard gedood, terwijl uw paarden werden buitgemaakt. Ik heb de stank van uw legerkampen in uw neus doen opstijgen. Toch hebt u zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

AMOS 4:10

Wat voor plaag dat is, weten we niet, want we weten dat God verschillende plagen over Egypte heeft gebracht, en Hij zegt hier niet welke.

De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, heeft hier het algemene woord 'plague' (plaag). De HSV noemt specifiek 'de pest'.

Vers 11:

Ik heb u ondersteboven gekeerd, zoals God Sodom en Gomorra ondersteboven keerde; u werd als een stuk brandhout dat aan de vlammen ontruikt is, maar u hebt zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.

AMOS 4:11

Misschien bedoelt Hij dat letterlijk: met vuur en zwavel uit de hemel. Of Hij bedoelt eenvoudig dat Hij door rechtstreekse oordelen heeft ingegrepen, zoals bij Sodom en Gomorra. Misschien waren er mensen onder hen die op de een of andere manier bovennatuurlijk door de Heere waren getroffen.

En jullie waren als een stuk brandend hout dat uit het vuur was getrokken, maar toch zijn jullie niet bij Me teruggekomen, zegt de Heer. Daarom ga Ik dit met jullie doen, Israël. En omdat Ik dit met jullie ga doen, maak je klaar om je God te ontmoeten, Israël. Want kijk, Hij vormt de bergen en maakt de wind, Hij laat mensen weten wat zijn gedachten zijn. Of 'wat zijn geest is', zo kan het vertaald worden.

Want, zie, Hij Die de bergen vormt, Die de wind schept en Die aan de mens bekendmaakt wat zijn gedachten zijn, Die de dageraad tot duisternis maakt, en Die op de hoogten van de aarde treedt; HEERE, God van de legermachten, is Zijn Naam.

AMOS 4:13

Deze tweede preek richt zich allereerst tot de vrouwen, de rijke vrouwen uit de hogere kringen, omdat ze ongevoelig zijn voor de noden van de armen en zich aan hun eigen genoegens overgeven. Maar hij zegt dat hun lot zal worden omgekeerd. Hij vermeldt dat ze naar Bethel en naar Gilgal komen en offers brengen. Ze lijken heel godsdienstig, maar juist hun godsdienst is een zonde, en daarmee overtreden ze Gods geboden.

10

Israël moet zijn God ontmoeten

Vervolgens vertelt Hij hun, in vers 6 tot het einde, over dingen die Hij hun al heeft aangedaan om hun aandacht te trekken en hen tot bekering te bewegen. Maar tevergeefs: ze hebben niet op Zijn tuchtiging gereageerd. Hij noemt al die dingen die Hij al heeft gedaan. Nu zegt Hij in vers 12:

Daarom zal Ik zó met u handelen, Israël, dat Ik u dit zal aandoen.
Maak u gereed om uw God te ontmoeten, Israël!

AMOS 4:12

Ze zijn nooit tot God teruggekeerd. Ze kennen Hem niet. Ze hebben Hem nooit ontmoet, maar ze zullen Hem ontmoeten. Er zijn betere manieren om God te ontmoeten dan de manier waarop hij Hem ontmoet. Iedereen zal God op een dag ontmoeten. God zal over de hele aarde bekend zijn.

opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en elke tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader.

FILIPPENZEN 2:10-11

God heeft drie keer in de Schrift gezegd dat

Want de aarde zal vol worden met de kennis van de heerlijkheid van de HEERE, zoals het water de bodem van de zee bedekt.

HABAKUK 2:14

Iedereen zal God kennen. Maar hoe zullen ze Hem ontmoeten? Hoe zullen ze Hem leren kennen?

In hoofdstuk 5, in de derde preek, zegt Hij twee keer tegen hen:

Want zo zegt de HEERE tegen het huis van Israël: Zoek Mij en leef!

AMOS 5:4

Met andere woorden: maak kennis met Hem. Leer Hem op die manier kennen. Als ze dat niet doen, zullen ze Hem als Rechter ontmoeten. Daar waarschuwt Hij hen voor aan het einde van hoofdstuk 4:

Maak je klaar om je God te ontmoeten.

‘Ik heb deze dingen gedaan. Jullie hebben Mij niet persoonlijk gezien. Jullie hebben Mij niet echt Mijn mouw zien opstropen en Mijn arm zien ontbloten. Ik ben nooit echt gekomen om jullie met de volle kracht van Mijn oordeel te treffen. Jullie hebben Mij nog niet ontmoet. Jullie hebben alleen een paar kleine dingen gezien die Ik heb gedaan om te proberen jullie te laten omkeren, en jullie zijn niet omgekeerd. Jullie zijn niet tot Mij gekomen. Jullie hebben Mij niet vrijwillig ontmoet en zijn niet tot Mij teruggekeerd. Dus zal Ik jullie binnenvallen, en Ik zal jullie vernietigen, en zo zullen jullie je God ontmoeten, o Israël.’

11

Een klaaglied en de oproep God te zoeken

De derde preek staat in hoofdstuk 5 en 6 en is langer. Hij zegt:

Luister naar dit woord dat Ik aanhef over u, een klaaglied, huis van Israël. Zij is gevallen, zij zal niet meer opstaan, de maagd Israël. Zij ligt verlaten op haar land, er is niemand die haar opricht. Want zo zegt de Heere HEERE: De stad die optrekt met duizend, zal er honderd overhouden, en die optrekt met honderd, zal er tien overhouden voor het huis van Israël.

AMOS 5:1-3

Dat wil zeggen, van degenen die met duizenden ten strijde trekken, blijven er maar honderd over van hun legers of van hun burgers, een van beide.

Negentig procent zal worden weggevaagd.

Maar zoek niet in Bethel, in Gilgal moet u niet komen en u moet niet naar Berseba trekken, want Gilgal zal zeker in ballingschap gaan en Bethel zal tot niets worden.

AMOS 5:5

Het is heel duidelijk dat Hij sarcastisch sprak toen Hij in hoofdstuk 4, vers 4 zei:

Kom naar Bethel en zondig, naar Gilgal om veel te zondigen.
Breng 's morgens uw offers, op elke derde dag uw tienden.

AMOS 4:4

Hij sprak ironisch. Hij wilde niet echt dat ze naar Bethel en Gilgal kwamen. Hij zei: 'Dit is wat jullie graag doen.' Zoals Hij in vers 5 zegt:

Laat van het gezuurde brood een lofoffer in rook opgaan, kondig luid vrijwillige gaven aan, laat het horen, want zo wilt u het toch graag, Israëlieten, spreekt de Heere HEERE.

AMOS 4:5

Hoofdstuk 4, vers 4 en 5. Nu maakt Hij duidelijk wat Zijn wil is. Hij wil niet dat ze naar Gilgal en Bethel gaan. Hij was alleen maar sarcastisch. Dat hebben we al eerder gezegd. Zoek God daar niet, want in Bethel zullen ze een gouden kalf vinden, niet God. En ze moeten ook niet naar de andere plaatsen van valse aanbidding gaan.

Zoek de HEERE en leef! Anders zal Hij het huis van Jozef als een vuur binnendringen, het verteren, en zal er voor Bethel niemand zijn om te blussen.

AMOS 5:6

zegt Hij voor de tweede keer. Vers 6:

Anders breekt Hij als een vuur los in het huis van Jozef en verslindt Hij alles, zonder dat iemand in Bethel het kan blussen. Jullie die van recht iets bitters maken, of bitterheid,

Wee hun die recht in alsem veranderen, die gerechtigheid ter aarde doen liggen. Hij Die het Zevengesternte en de Orion gemaakt heeft, Die de schaduw van de dood verandert in morgenlicht, Die de dag duister maakt als de nacht, Die het water van de zee roept en over het aardoppervlak uitgiet: HEERE is Zijn Naam!

AMOS 5:7-8

bepaalde sterrenbeelden die ook elders in de Schriften worden genoemd, bijvoorbeeld in Job.

Dit zijn de dingen die God kan doen.

Die Zich verkwikt door de verwoesting over de sterken, ja, verwoesting komt over de vesting. Zij haten wie in de poort opkomt voor het recht, zij hebben een afschuw van wie de waarheid spreekt.

AMOS 5:9-10

Dat is het volk Israël. Ze worden niet graag terechtgewezen. Ze mogen de profeet niet, en zelfs de rechtvaardige magistraat niet die rechtvaardige oordelen velt. Ze mogen die mensen niet. Ze verafschuwen hen. Ze houden van slechte heersers. Ze houden van valse profeten die hen niet terechtwijzen.

Omdat u de arme vertrappt en van hem een heffing op koren neemt, daarom hebt u huizen van gehouwen steen kunnen bouwen, maar u zult er niet in wonen; begerenswaardige wijngaarden hebt u kunnen planten, maar u zult de wijn ervan niet drinken. Want Ik weet dat uw overtredingen veel zijn, en uw zonden talrijk: u drijft de rechtvaardige in het nauw, u neemt zwijggeld aan, u duwt armen in de poort opzij. Daarom zwijgt de verstandige in die tijd, want het is een kwade tijd. Zoek het goede en niet het kwade, opdat u leeft! Dan zal de HEERE, de God van de legermachten, met u zijn, zoals u altijd zegt. Haat het kwade en heb het goede lief, handhaaf het recht in de poort. Misschien zal de HEERE, de God van de legermachten, genadig zijn voor het overblijfsel van Jozef.

AMOS 5:11-15

12

God zoeken door het goede te doen

Twee keer heeft Hij in vers 4 en 6 gezegd:

Want zo zegt de HEERE tegen het huis van Israël: Zoek Mij en leef!

AMOS 5:4

of:

Zoek de Heer en leef.

Heb je je ooit afgevraagd wat het betekent om de Heere te zoeken? Ik luisterde naar een bandje van John Wimber. Ik luister niet zo vaak naar John Wimber, maar iemand had het me gegeven en wilde dat ik ernaar luisterde. Hij vertelde dat de Heere tot hem sprak over het zoeken van het aangezicht van de Heere. Dat is een goede Bijbelse uitdrukking:

Mijn hart zegt tegen U wat U Zelf zegt: Zoek Mijn aangezicht. Ik zóek Uw aangezicht, HEERE,

PSALMEN 27:8

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Psalmen 27:7, maar de bewoording is Psalmen 27:8 (zelfde hoofdstuk, ander vers).

In Psalm 27, vers 7 of vers 8, zegt David:

Hoor, HEERE, mijn stem als ik roep; wees mij genadig en antwoord mij. Mijn hart zegt tegen U wat U Zelf zegt: Zoek Mijn aangezicht. Ik zóek Uw aangezicht, HEERE,

PSALMEN 27:7-8

Maar dan zegt David meteen daarna in vers 9:

verberg Uw aangezicht niet voor mij. Wijs Uw dienaar niet af in toorn, U bent mijn hulp geweest; laat mij niet in de steek en verlaat mij niet, o God van mijn heil.

PSALMEN 27:9

Heb je je ooit afgevraagd wat mensen bedoelen als ze zeggen dat we God moeten zoeken? Wat doe je om God te zoeken? Waar zoek je Hem? Ik weet waar ik mijn bril moet zoeken als ik die nodig heb, waar ik een paar schone sokken moet zoeken, waar ik in de kasten iets voor een maaltijd moet zoeken. Ik weet hoe ik dingen moet zoeken

die zich op een geografische plek kunnen bevinden. Maar God is overal. Hoe zoek je Hem? Hoe ga je naar Hem op zoek? Op welke manier wordt God gevonden of gezocht? Hoe zoek je Zijn aangezicht?

David stelt die vraag ook in de psalm die ik zojuist noemde, Psalm 27. Hij zegt:

Heere, U hebt mij gezegd Uw aangezicht te zoeken. Mijn hart heeft daarop ja gezegd. Ja, Heere, ik zal Uw aangezicht zoeken. Maar waar is het? Verberg Uw aangezicht niet voor mij,

PSALMEN 27:8-9

zegt hij.

Gelukkig laat God de vraag in Zijn barmhartigheid niet onbeantwoord. Ik geloof dat deze passage die vraag werkelijk beantwoordt. Twee keer zegt Hij:

Want zo zegt de HEERE tegen het huis van Israël: Zoek Mij en leef!

AMOS 5:4

maar dan zegt Hij in vers 14:

Zoek het goede en niet het kwade, opdat u leeft! Dan zal de HEERE, de God van de legermachten, met u zijn, zoals u altijd zegt.

AMOS 5:14

Dat loopt heel duidelijk parallel met de uitspraak:

Zoek Mij en leef.

Hij legt het uitdrukkelijk uit. Hoe zoek je God? Door het goede te zoeken en niet het kwade. Dan gaat Hij verder:

Dan zal de HEERE, de God van de legermachten, met u zijn, zoals u altijd zegt.

AMOS 5:14

Je zult Hem vinden.

Omdat u de arme vertrappt en van hem een heffing op koren neemt, daarom hebt u huizen van gehouwen steen kunnen bouwen, maar u zult er niet in wonen; begerenswaardige wijngaarden hebt u kunnen planten, maar u zult de wijn ervan niet drinken. Want Ik weet dat uw overtredingen veel zijn, en uw zonden talrijk: u drijft de rechtvaardige in het nauw, u neemt zwijggeld aan, u duwt armen in de poort opzij. Daarom zwijgt de verstandige in die tijd, want het is een kwade tijd. Zoek het goede en niet het kwade, opdat u leeft! Dan zal de HEERE, de God van de legermachten, met u zijn, zoals u altijd zegt. Haat het kwade en heb het goede lief, handhaaf het recht in de poort. Misschien zal de HEERE, de God van de legermachten, genadig zijn voor het overblijfsel van Jozef.

AMOS 5:11-15

Dat wil zeggen, de magistraten en de rechters moeten gaan doen wat juist is, in plaats van de corrupte dingen die ze steeds hebben gedaan.

Let erop dat het zoeken van de Heere dus wordt gelijkgesteld aan het zoeken van het goede en niet het kwade, liefhebben wat goed is en haten wat kwaad is, en rechtvaardig handelen in je omgang met anderen. Met andere woorden, het is een manier van leven. Het betekent dat je je denken aan God onderwerpt: denken zoals Hij denkt, liefhebben wat Hij liefheeft en haten wat Hij haat. Het is een verandering van je

denken. Het is je bekeren, je omkeren. Dat is blijkbaar wat God zoeken inhoudt. Het betekent dat je je bekeert waar je het niet met God eens was, en het met Hem eens gaat worden.

Gaan er twee samen zonder elkaar ontmoet te hebben? Brult een leeuw in het woud als hij geen prooi heeft? Laat een jonge leeuw vanuit zijn hol zijn stem klinken zonder dat hij iets gevangen heeft? Duikt een vogel in een strik op de aarde als er geen val voor hem is? Springt de strik van de grond op als er niets gevangen is? Of wordt in een stad de bazuin geblazen zonder dat het volk beeft? Of komt er kwaad in de stad voor zonder dat de HEERE dat doet?

AMOS 3:3-6

Dat had Hij eerder gezegd.

Ook hier verwijst de spreker naar de Engelse weergave van Amos 3:3, waarin samen wandelen verbonden wordt met het eens zijn. De HSV spreekt over 'elkaar ontmoet te hebben'.

Het is duidelijk dat het volk het kwade liefheeft en het goede haat. Nu moeten ze dat veranderen. Ze moeten het goede liefhebben en het kwade haten. Dit is wat het betekent om de Heere te zoeken: je gaan bekeren en gaan denken zoals God denkt, en op een bepaalde manier gaan leven, het recht handhaven enzovoort. De Heere zoeken is eigenlijk iets heel praktisch. Het heeft te maken met de manier waarop je je waarden vormt, je denkprocessen en de manier waarop je je gedraagt.

13

God zal Israël niet langer voorbijgaan

Vers 16:

Daarom, zo zegt de HEERE, de God van de legermachten, de Heere: Op alle pleinen zal er rouwklacht zijn, op alle straten zullen ze zeggen: Ach! Ach! Akkerbouwers roept men op tot rouwbetoon, en de klaagzangers tot rouwklacht. En in alle wijngaarden zal er rouwklacht zijn, want Ik zal door uw midden trekken, zegt de HEERE.

AMOS 5:16-17

Dat betekent dat Hij hen niet voorbij zal gaan. Denk eraan: bij de uittocht was de laatste plaag over Egypte dat God door het land Egypte trok en de eerstgeborene van ieder huis doodde. Maar Hij zei:

En het bloed zal u tot een teken zijn aan de huizen waarin u verblijft. Als Ik het bloed zie, zal Ik u voorbijgaan en er zal geen plaag onder u zijn die verderf teweegbrengt, als Ik het land Egypte zal treffen.

EXODUS 12:13

Met andere woorden, wanneer God door het land trok om te oordelen, waren er bepaalde mensen bij wie Hij niet zou binnentrekken. Hij zou hen overslaan, Hij zou hen voorbijgaan. Hij zou Zijn oordeel niet op hen laten rusten. Hier zegt Hij tegen de kinderen van Israël, die blootstaan aan Gods oordeel:

Ik zal door jullie midden trekken.

In Egypte sloeg Hij hen over en oordeelde Hij hen niet, maar nu zal Hij hen behandelen zoals Hij de Egyptenaren behandelde.

Later zullen we dat in hoofdstuk 8 zien. Let op hoofdstuk 8, vers 2, hoe Hij dit zegt:

Toen zei Hij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een korf met zomervruchten. Daarop zei de HEERE tegen mij: Het einde is gekomen voor Mijn volk Israël: Ik zal het niet langer voorbijgaan.

AMOS 8:2

Hij zal door hun midden trekken. Hij zal hen niet voorbijgaan. Dat zegt Hij daar. Hij zal hen niet meer overslaan.

Ik geloof dat Hij dat ook in hoofdstuk 7, vers 8 zegt. Hij zegt:

Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een paslood. Daarop zei de Heere: Zie, Ik ga een paslood plaatsen in het midden van Mijn volk Israël. Ik zal het niet langer voorbijgaan.

AMOS 7:8

Deze uitdrukkingen betekenen dat Hij hen niet voorbij zal gaan, maar door hun midden zal trekken, net zoals Hij door het land Egypte trok. Hij zal hen niet overslaan wanneer Hij oordeelt. Zij zullen het oordeel ontvangen en er niet van worden vrijgesteld.

14

De dag van de Heere en valse zekerheid

Terug naar hoofdstuk 5, vers 18:

Wee hun die verlangend uitzien naar de dag van de HEERE! Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn? Duisternis zal hij zijn en geen licht!

AMOS 5:18

Er valt dus niet aan te ontkomen.

Zal de dag van de HEERE niet duisternis zijn, en geen licht; donkerte — zonder lichtglans erover?

AMOS 5:20

Er waren mensen die zeiden: 'O, kwam de dag van de Heere maar.' Wat betekent de dag van de Heere? De dag van de Heere is wanneer God werkelijk komt en alles rechtzet. Soms betekent het in het Oude Testament een bepaald oordeel over een bepaald volk. De dag van de Heere komt over Egypte. De dag van de Heere komt over Edom. De dag van de Heere komt over wie dan ook. Dat betekent dat ze in de problemen zitten. Dat betekent dat het de dag van de afrekening is. Ze moeten voor de Rechter verschijnen, voor de Heere. De dag van de Heere betekent vaak dat ze als het ware voor de rechtbank moeten verschijnen en voor God terechtstaan.

De Joden, of het volk Israël, waren zo overtuigd van hun eigen gerechtigheid, en ze geloofden dat ze godsdienstig en gehoorzaam aan God waren, ook al schonken ze geen enkele aandacht aan wat deze profeten zeiden. Daardoor dachten ze dat de dag van de Heere voor hen wel goed zou uitpakken. Ze dachten dat alle anderen zouden lijden, maar zij niet, omdat ze Gods volk waren. Ze brachten tenslotte hun offers in Bethel enzovoort, en hun tienden en alles. Ze gingen door met hun lege godsdienst en dachten dat dat bij God verschil maakte. Hij zegt:

Luister, denken jullie dat de dag van de Heer voor jullie wel mee zal vallen? Dat zal niet zo zijn. Het zal donker zijn. Er zal geen licht zijn.

Soms moet ik bij het lezen van deze passage denken aan de houding van veel moderne christenen. Ze hebben het altijd over de komst van Jezus en over hoe enthousiast ze zijn over de komst van Jezus. Maar als je kijkt naar hoe ze leven, denk ik dat ze grote problemen zouden hebben als Jezus op dit moment terugkwam. Ze lijken niet te beseffen dat Jezus niet terugkomt om iedereen alleen maar te feliciteren. Hij komt terug om de wereld te oordelen. En een van de redenen waarom Hij nog niet is teruggekomen, is dat Hij wacht tot Zijn volk zijn leven op orde brengt, zodat Hij hen niet ook hoeft te oordelen. Dat is wat Paulus in 1 Korinthe hoofdstuk 11 zegt. Hij zegt dat God ons nu tuchtigt,

opdat wij niet samen met de wereld veroordeeld worden.

1 KORINTHE 11:32

Met andere woorden, Hij corrigeert ons. Door tuchtiging probeert Hij ons zover te krijgen dat we ons leven op orde brengen, zodat we niet samen met de wereld geoordeeld en veroordeeld hoeven te worden. Paulus zegt tegen de Korintheïers dat hij zijn bezoek aan Korinthe uitstelde. In 2 Korinthe hoofdstuk 10, vers 6, zegt hij dat hij nog niet naar Korinthe was gekomen omdat hij wilde wachten totdat de rechtvaardigen in Korinthe hun leven meer op orde hadden gebracht. Hij zegt:

en wij staan gereed om elke ongehoorzaamheid te bestraffen, zodra uw gehoorzaamheid volkomen zal zijn.

2 KORINTHE 10:6

Dat wil zeggen, op een dag zal Paulus komen en de zaken in Korinthe rechtzetten. Maar hij zal wachten totdat de ware christenen hun leven echt op orde hebben gebracht, zodat er een duidelijk onderscheid is tussen degenen die geoordeeld moeten worden en degenen bij wie dat niet hoeft. God wacht. Hij is nog niet gekomen omdat de mensen die Hij behouden wil zien hun leven nog niet op orde hebben gebracht.

Sommige mensen beschuldigen Hem ervan dat Hij traag is met Zijn belofde terugkeer. Maar 2 Petrus 3 vertelt ons:

De Heere vertraagt de belofte niet (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), maar Hij heeft geduld met ons en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

2 PETRUS 3:9

De enige reden waarom God niet eerder is teruggekomen, is dat Hij wacht tot meer mensen zich bekeren.

Nu was de dag van de Heere nog niet over Israël gekomen zoals dat zou gebeuren, maar zij namen aan dat het wel goed zou komen. Sterker nog, ze verlangden er zelfs naar. Ze wilden dat God zou verschijnen en al hun vijanden zou oordelen. Maar ze beseften niet dat als God kwam en de vijanden oordeelde, zij ook geoordeeld zouden worden. Want ze verschilden niet van de mensen over wie ze het oordeel wilden zien komen. Ze waren net zo goddeloos als welk ander volk ook.

Hij zegt:

Wee hun die verlangend uitzien naar de dag van de HEERE! Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn? Duisternis zal hij zijn en geen licht! Het is zoals iemand die vlucht voor een leeuw, en een beer tegenkomt, of die, als hij thuiskomt en met zijn hand tegen de muur leunt, door een slang wordt gebeten.

AMOS 5:18-19

want het zal voor jullie geen licht zijn. Het zal duisternis zijn, en het zal een onontkoombaar oordeel zijn.

Er is geen ontkomen aan het oordeel van God. Hij zegt dat het donker zal zijn, en dat het voor jullie een heel donkere dag zal zijn.

Geen sprankje licht.

15

God wil gerechtigheid en trouwe aanbidding

In vers 21 zegt Hij:

Ik haat, Ik versmaad uw feesten. Uw bijzondere samenkomsten kan Ik niet luchten, want al brengt u Mij brandoffers, en uw graanoffers, Ik schep er geen behagen in. En het dankoffer van uw gemest vee: Ik wil het niet aanzien. Doe het lawaai van uw liederen van Mij weg, en het getokkel van uw luiten kan Ik niet aanhoren! Laat het recht stromen als water, de gerechtigheid als een altijd stromende beek.

AMOS 5:21-24

Opnieuw benadrukt God dat Hij niet om godsdienst geeft; Hij wil recht. Hij geeft niet om godsdienstigheid. Wat Hij wil zien, is een rechtvaardige levenswandel. Ze kunnen zingen, aanbidden en op hun muziekinstrumenten spelen, net als wij. Ze kunnen hun offers en hun lofoffers aan God brengen, zoals wij dat doen. Maar het geldt voor ons net zo goed als voor hen; het geldt voor iedereen. God is niet blij met offers die gebracht worden of muziek die voor Hem gespeeld wordt, als dat niet samengaat met rechtvaardig handelen, eerlijk handelen, rechtvaardig leven.

En dus zegt Hij: luister, Ik haat al die godsdienstige bezigheden van jullie. Wat Ik wil zien, is dat het recht zegeviert.

Laat jullie invloed de aarde overspoelen en gerechtigheid en recht bevorderen, in plaats van rituelen, lege godsdienstigheid.

Hij zegt in vers 25:

Hebt u Mij slachtoffers en graanoffers gebracht in de woestijn, veertig jaar lang, huis van Israël? U hebt Sikkut, uw koning, rondgedragen, en Kewan, uw beelden, de sterren, uw goden, die u voor uzelf hebt gemaakt!

AMOS 5:25-26

wat de tabernakel van Moloch betekent, geloof ik. En Hij zegt:

En Kewan, jullie beelden, de ster van jullie goden die jullie zelf hebben gemaakt.

Wat Hij zegt, is dat ze zelfs tijdens die veertig jaar van rondzwerven in de woestijn niet uitsluitend offers aan de Heere brachten. Ze brachten wel offers bij de tabernakel, maar ze vervielen ook in afgoderij. En Hij zegt: jullie zijn nooit werkelijk trouwe aanbidders van Mij geweest. Ook al aanbidden jullie Mij nu nog steeds, jullie zijn nog steeds niet trouw in het uitsluitend aanbidden van Mij. Jullie aanbidden afgoden. En Hij zegt: zo is het vanaf het begin geweest, vanaf de tijd van de uittocht, die veertig jaar in de woestijn. Jullie aanbaden niet uitsluitend Mij. Jullie hadden ook jullie afgoden bij je.

Vers 27 zegt:

Daarom zal Ik u in ballingschap voeren, verder dan Damascus, zegt de HEERE; God van de legermachten is Zijn Naam.

AMOS 5:27

16

Zorgeloos leven en het oordeel uitstellen

Dan gaan we verder; de preek gaat door:

Wee de zorgelozen in Sion, en de onbezorgden op de berg van Samaria, de beroemdsten van de voornaamste van de volken, en tot wie het huis van Israël komt.

AMOS 6:1

Hier zien we dat zowel het noordelijke als het zuidelijke koninkrijk in deze onheilsboodschap betrokken wordt. De berg Sion is natuurlijk Jeruzalem, de hoofdstad van het zuidelijke koninkrijk, en Samaria is de hoofdstad van het noordelijke koninkrijk.

Trek naar Kalne en kijk er rond; ga vandaar naar het grote Hamath, en daal af naar Gath van de Filistijnen. Zijn ze beter dan deze koninkrijken? Is hun gebied groter dan uw gebied?

AMOS 6:2

Deze steden die genoemd worden — Kalne, Hamath en Gath — zijn al in handen van de Assyriërs gevallen. En hij zegt: ‘Luister, Assyrië heeft deze steden al verslonden. Zijn jullie soms beter dan zij? Zullen jullie je tegen de Assyriërs beter kunnen handhaven dan zij? Het antwoord is nee.’ Het interessante is dat zijn vraag het soort vraag is waarop ze normaal zouden antwoorden: ‘Ja, wij zijn beter dan zij, want wij zijn Joden en zij zijn heidenen.’ En hij zegt: ‘Wat God betreft zijn jullie niet beter dan zij. Ja, jullie hebben de ene heidense stad na de andere in handen van de Assyriërs zien vallen. Maar jullie zijn zelfvoldaan en zorgeloos en voelen je veilig, omdat jullie Gods volk zijn, denken jullie.’ Maar in wezen zegt hij: ‘Jullie zijn niet anders. Jullie zijn precies zoals de heidenen. God zal geen onderscheid maken tussen jullie en de heidenen wanneer jullie helemaal niet anders leven dan zij. Jullie zijn niet beter dan die koninkrijken die al gevallen zijn.’

Vers 3:

Wee jullie die denken dat de dag van het onheil nog ver weg is.

Dat wil zeggen, ze denken dat de dag van onheil nog ver weg is.

U, die de onheilsdag ver van u afhoudt, maar de zetel van het geweld naderbij brengt;

AMOS 6:3

Dat wil zeggen, omdat ze denken dat de dag van het oordeel nog ver weg is, zoeken ze de zonde, het geweld en het onrecht op.

Dit doet ons denken aan wat Jezus zei over de dienaar die zegt:

Maar als die slechte dienaar in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft nog lang weg,

MATTHEÛS 24:48

Hij denkt dat de dag van afrekening nog ver weg is. Dus wat doet hij? Jezus zei:

en zou beginnen zijn mededienaren te slaan en te eten en te drinken met de dronkaards, dan zal de heer van deze dienaar komen op een dag waarop hij hem niet verwacht en op een uur dat hij niet weet; en hij zal hem in stukken houwten en hem doen delen in het lot van de huichelaars; daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

MATTHEÛS 24:49-51

Dat is wat Jezus zegt. Volgens mij staat het zowel in Lukas hoofdstuk 12 als in Mattheüs 24. Mattheüs 24, vers 48 tot en met 51, is waar Jezus spreekt over de man die zegt:

Maar als die slechte dienaar in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft nog lang weg, en zou beginnen zijn mededienaren te slaan en te eten en te drinken met de dronkaards, dan zal de heer van deze dienaar komen op een dag waarop hij hem niet verwacht en op een uur dat hij niet weet; en hij zal hem in stukken houwten en hem doen delen in het lot van de huichelaars; daar zal gejammer zijn en tandengeknars.

MATTHEÛS 24:48-51

Er staat een parallelle passage in Lukas.

Dus degenen die denken dat het oordeel nog ver weg is en niet spoedig komt, worden vaak verleid om meer zondige dingen te doen. Natuurlijk denken ze dat ze er langer mee weg zullen komen. Het is beter om te beseffen dat we allemaal op ieder moment geoordeeld kunnen worden. Niet per se dat we geloven dat Jezus vandaag terugkomt, maar we zouden vandaag voor Jezus kunnen staan. We zouden kunnen sterven. Wat dat betreft zou Hij ons kunnen komen halen. Het besef dat het oordeel en de afrekening met God ieder moment kunnen komen, helpt je dus enorm om ver van geweld en kwaad te blijven. Maar bij hen was het tegenovergestelde het geval. Ze schoven de dag van onheil ver voor zich uit en haalden het zaad van geweld en slechtheid naar zich toe.

17

De rijken gaan als eersten in ballingschap

Hij zegt:

u, die op bedden van ivoor ligt, die op uw rustbanken hangt, die lammeren uit het kleinvee eet, kalveren uit het midden van de stal; u, die vrolijk zingt onder het geklank van de luit — zoals David hebben zij voor zichzelf muziekinstrumenten uitgedacht — u, die wijn uit sprengbekkens drinkt en u zalft met de beste olie, maar om de ondergang van Jozef bekommert u zich niet.

AMOS 6:4-6

Degenen die het goed hebben, die comfortabel leven, maar zich niet bewust zijn van het kwaad dat zelfs de noodlijdenden in hun eigen land al heeft getroffen — de armen en de berooiden. Natuurlijk zal dat grote kwaad en die ellende binnenkort over het hele volk komen. Daar hebben ze geen verdriet over. Daar maken ze zich geen zorgen over. Het enige waar ze zich druk om maken, is het hier en nu. Ze hebben het nu goed, dus wat kan het hun schelen of iemand anders lijdt, of wat zij zelf in de toekomst zullen moeten lijden?

Daarom zullen zij nu als eersten in ballingschap gaan; dan is het feest voorbij voor hen die maar wat rondhangen.

AMOS 6:7

Bij die wegvoeringen in ballingschap, die in golven plaatsvonden, werden meestal de aanzienlijkste en rijkste bevolkingsgroepen het eerst meegenomen. De armen bleven achter in het land. Je herinnert je dat dit voor Juda gold: de Babyloniërs namen eerst de rijken en de mensen uit de heersende klasse mee en lieten de armen in het land achter. In wezen zegt hij: 'Jullie rijke, onverschillige mensen die het zo goed hebben, gaan als eersten in ballingschap.'

18

De doden en het zwijgen over Gods Naam

De Heere HEERE zweert bij Zichzelf — spreekt de HEERE, de God van de legermachten: Ik verafschuw de glorie van Jakob, zijn paleizen haat Ik. Ik zal de stad uitleveren met al wat zij bevat. En mocht het gebeuren dat er tien mannen in één huis overgebleven zijn, dan zullen die sterven. Als een familielid, of iemand die hem gaat verbranden, iemands lichaam opneemt om de beenderen het huis uit te dragen, zal hij tegen hem die nog binnen in huis is, zeggen: Is er nog iemand bij u? En die zal zeggen: Niemand. Daarop zal de eerste zeggen: Stil, want dit is niet iets om er de Naam van de HEERE bij te noemen!

AMOS 6:8-10

Of een oom, letterlijk in het Hebreeuws, een oom van de dode.

Dit is de moeilijkst te begrijpen passage in het boek Amos. Dat blijkt wel uit de uiteenlopende verklaringen die commentaren ervoor hebben proberen te geven. Commentatoren weten eigenlijk niet waar dit over gaat. En als zij dat niet kunnen doorgronden, verbeeld ik me zeker niet dat ik je kan vertellen wat het betekent. Het gaat duidelijk over dood en verwoesting op grote schaal in de stad. Als er staat dat, als er tien mensen in een huis wonen, ze allemaal zullen sterven, betekent dat in wezen: hoeveel het er ook zijn, ze zullen allemaal sterven. Tien zou een ongewoon groot aantal mensen zijn om in één huis te wonen, maar hoeveel het er ook zijn, ze zullen allemaal sterven. Er zal nauwelijks een overblijfsel zijn dat het vermelden waard is. Er zullen nog een paar mensen in de stad overblijven om de lichamen te verbranden. Het is interessant dat de Joden normaal gesproken geen lijken verbrandden. Een lijk verbranden werd als een grote onttering beschouwd. Ze verbrandden alleen de lijken van mensen die ernstige overtredingen hadden begaan en van misdadigers. Gewoonlijk gaven ze mensen een fatsoenlijke begrafenis.

Hier lijkt sprake te zijn van een noodsituatie: zoveel doden en zo weinig overlevenden om hen te begraven of hun stoffelijke resten te verzorgen, dat begraven uitgesloten is. Hoeveel graven zouden die paar overlevenden met de hand moeten graven om al die lijken te begraven? In plaats daarvan maken ze gewoon grote brandstapels en verbranden ze de lichamen. Dat ze de lichamen zullen verbranden, wijst erop dat er zoveel doden zijn en zo weinig mensen overblijven, dat ze van de gebruikelijke begrafeniszen zullen moeten afzien en de lichamen gewoon zullen verbranden.

Maar wat wordt hier bedoeld, waar staat dat degene die de lichamen komt verzamelen om ze te verbranden, tegen iemand in het huis zal zeggen:

Is er nog iemand bij je?

En iemand binnen zal zeggen:

Niemand.

Dan zal hij zeggen:

Hou je mond, want we durven de naam van de Heer niet te noemen.

Dit is het meest verwarrende deel van het vers, en ik heb een heleboel verschillende suggesties gelezen. Geen daarvan vind ik erg logisch. Niet alle commentatoren zijn het erover eens wie degene is die zegt:

‘Niemand.’

Zijn het twee mannen die samenwerken om de lichamen te verzamelen? De ene blijft buiten en de andere gaat naar binnen en gooit de lichamen naar buiten. Als er geen lichamen meer uit het raam naar buiten vliegen, zegt de man buiten: ‘Zijn er daarbinnen nog meer?’ En zijn metgezel zegt: ‘Nee, dat was alles.’

Of gaat het hier om slechts één persoon die van huis tot huis gaat en bij elk huis naar binnen roept: ‘Is daarbinnen nog iemand in leven? Is daarbinnen nog iemand in leven?’ En vanuit dit ene huis zegt iemand: ‘Nee, hier is niemand. Dat zijn kippen. Er is hier niemand van ons in leven.’ Maar iemand die zich tussen de doden verstoppt, zegt: ‘Nee, er is niemand in leven’, hoewel hij duidelijk in leven is en spreekt.

Verschillende commentaren die ik heb geraadpleegd, nemen verschillende standpunten in over wat hier gebeurt. En vooral over wat er bedoeld wordt als hij zegt:

Als een familielid, of iemand die hem gaat verbranden, iemands lichaam opneemt om de beenderen het huis uit te dragen, zal hij tegen hem die nog binnen in huis is, zeggen: Is er nog iemand bij u? En die zal zeggen: Niemand. Daarop zal de eerste zeggen: Stil, want dit is niet iets om er de Naam van de HEERE bij te noemen!

AMOS 6:10

Sommige commentatoren menen dat, wanneer hij 'Niemand' zegt, de andere persoon zegt: 'Zeg verder niets. Het gevaar is nog niet voorbij. Blijf je verstoppen. Noem niets, zelfs niet de Naam van de Heere.'

Anderen menen dat het iets anders betekent. Ik heb eigenlijk geen idee wat het betekent. Eén commentator meende dat ze het bijgelovige idee hadden dat het noemen van de Naam van de Heere Gods aandacht zou trekken. God was Degene Die door de stad was getrokken en haar had verwoest. En de persoon die het had overleefd, was een geluksvogel geweest die God over het hoofd had gezien. Hij durfde de Naam van de Heere niet te noemen, uit angst Gods aandacht te vestigen op het feit dat hij over het hoofd was gezien, en dat God zou terugkomen om ook hem te doden. Sommigen hebben gedacht dat dit de betekenis is.

Ik zal niet proberen je te vertellen wat het betekent, want ik weet het niet. En het is duidelijk dat de commentatoren ook maar naar een verklaring zoeken. Het is een heel onduidelijke uitspraak. En zoals ik al zei, het is waarschijnlijk de enige uitspraak in het hele boek Amos die heel, heel moeilijk te begrijpen is. Ik moet het daar maar bij laten.

Vers 11:

Want, zie, de HEERE gebiedt, en het grote huis treft Hij met scheuren en het kleine huis met spleten.

AMOS 6:11

Rennen paarden op een rots? Ploegt men er met runderen? Ja, u hebt recht in gal veranderd, en de vrucht van de gerechtigheid in alsem.

AMOS 6:12

Gal betekent hier bitterheid. Ook alsem betekent bitterheid.

U, die blij bent met Lodebar, u, die zegt: Hebben wij niet door onze kracht Karnaïm voor ons ingenomen?

AMOS 6:13

Karnaïm is een meervoudig woord voor hoorns. Het kan een verwijzing naar een plaats zijn, of het kan gewoon een verwijzing zijn naar hoorns in de betekenis van macht. Soms staan hoorns bij de profeten en in de Psalmen voor macht, of zijn ze daar een symbool van. Misschien beweren ze dat ze uit zichzelf macht hebben verworven, door hun eigen kracht.

Maar Hij zegt:

Want, zie, Ik doe een volk tegen u opstaan, huis van Israël! spreekt de HEERE, de God van de legermachten. Dat zal u onderdrukken van Lebo-Hamath tot het beekdal van de Vlake.

AMOS 6:14

Opnieuw verwijt hij hun dus dat ze het recht hebben verdraaid en daarom door gevangenschap moeten worden geoordeeld. Daarmee zijn deze drie preken ten einde. We gaan nu verder met het laatste gedeelte van het boek. Dat bestaat uit vijf visioenen, die halverwege worden onderbroken door een korte historische uitweiding. Deze visioenen zijn heel kort.

19

Amos bidt en God stelt het oordeel uit

Hoofdstuk 7:

Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie, Hij formeerde sprinkhanen toen het nagras begon op te komen; let wel, nagras, nadat er voor de koning gemaaid is. En het gebeurde, toen ze het opvreten van het gewas van het land voltooid hadden, dat ik zei: Heere HEERE, vergeef toch! Hoe zou Jakob staande kunnen blijven? Hij is immers klein! Toen kreeg de HEERE hier berouw over. Het zal niet gebeuren, zei de HEERE.

AMOS 7:1-3

Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie, de Heere HEERE riep uit dat Hij een rechtszaak wilde voeren door middel van vuur. Het verslond de grote watervloed. Ook verslond het een stuk land. Toen zei ik: Heere HEERE, houd toch op! Hoe zou Jakob staande kunnen blijven? Hij is immers klein! Toen kreeg de HEERE hier berouw over. Ook dit zal niet gebeuren, zei de Heere HEERE.

AMOS 7:4-6

Deze eerste twee visioenen die hij zag, gingen dus over dingen die nooit werkelijk zijn gebeurd. Hij zag een visioen van wat God van plan was te doen. Maar de profeet bracht daartegen in dat het volk volledig vernietigd zou worden als deze dingen het zouden treffen. Er zou niets van hen overblijven. En hij vroeg God om hun ongerechtigheid te vergeven en nog te wachten. Daarom zei God: 'Goed, Ik zal dit niet doen.' Hij liet Amos in feite zien wat Hij wilde doen.

Dit kan over een langere periode hebben plaatsgevonden. Misschien heeft hij ze hier gewoon allemaal achter elkaar opgesomd, maar heeft hij deze verschillende visioenen op verschillende momenten tijdens zijn bediening gezien. Er kunnen verschillende momenten zijn geweest waarop hij voorbede deed voor het volk en God het oordeel nog een keer uitstelde. Eerst was het een sprinkhanenplaag, daarna een vuur dat alles zou doortrekken en vernietigen. Maar door de voorbede van de profeet hield God ze tegen en stuurde Hij ze niet.

Ik wil nog iets opmerken over vers 1. Hij heeft het erover dat de sprinkhanen het gewas hadden opgegeten.

Dat suggereert dat de koning of zijn familie eerst het land mocht afgaan om de eerste oogst binnen te halen, of voor zichzelf alvast een vroege snede van het graan te maaien. Wat er daarna weer opkwam, was dan voor alle anderen. Hij mocht het eerste van de oogst nemen. Maar nadat de koning zijn deel had laten maaien, terwijl de oogst van het volk nog aan het rijpen was, zouden de sprinkhanen komen. Toen bad hij, en het gebeurde niet.

20

Het paslood: Israël voldoet niet aan Gods wet

Het derde visioen staat in vers 7:

Dit heeft Hij mij laten zien, en zie, de Heere stond op een loodrechte muur met een paslood in Zijn hand.

AMOS 7:7

Een schietlood is natuurlijk een touwtje met onderaan een gewicht. Mensen in de bouw gebruiken het om vast te stellen of een muur loodrecht staat, of hij rechtop staat, onder een rechte hoek ten opzichte van de fundering. Als je het touwtje naast de muur houdt en het bovenaan en onderaan even ver van de muur af staat, dan weet je natuurlijk dat de muur loodrecht staat. Daar dient een schietlood dus voor.

Dit is natuurlijk symbolisch. Israël wordt vergeleken met een gebouw, en God meet of het recht staat. Recht zijn betekent in de Bijbel natuurlijk rechtvaardig zijn, en het is beeldspraak: Hij controleert met een schietlood of Israël recht is. Hij kijkt of ze aan de maatstaf voldoen, of dat ze vernietigd moeten worden en Hij helemaal opnieuw moet beginnen. Hij meet Israël dus met een schietlood.

In vers 8 en 9 staat:

Toen zei de HEERE tegen mij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een paslood. Daarop zei de Heere: Zie, Ik ga een paslood plaatsen in het midden van Mijn volk Israël. Ik zal het niet langer voorbijgaan. Verwoest zullen worden de offerhoogten van Izak, de heiligdommen van Israël zullen worden verwoest, en tegen het huis van Jerobeam zal Ik opstaan met het zwaard.

AMOS 7:8-9

Hij zegt dus in wezen hetzelfde soort dingen als Daniël tegen Belsazar zei, de man die zei:

TEKEL: u bent gewogen in de weegschaal en u bent te licht bevonden.

DANIËL 5:27

Er is een maatstaf geweest waaraan Israël is afgemeten, en het voldoet niet aan die maatstaf. Het schietlood vertegenwoordigt een maat waarmee wordt vastgesteld of Israël al dan niet overeenkomt met het bouwplan. God heeft in Zijn wet een bouwplan gegeven, en nu controleert Hij of wat daarop gebouwd is, overeenkomt met wat het bouwplan voorschrijft. Natuurlijk zegt Hij in wezen dat de muur niet loodrecht staat en daarom afgebroken zal worden.

Aan het eind van vers 9 zegt Hij:

Ik zal met het zwaard tegen de familie van Jerobeam optrekken.

Jerobeam was de koning van Israël. Hij sprak dus een oordeel door het zwaard uit over het huis van Jerobeam. Dat riep een reactie op. En blijkbaar was het nadat hij dit derde visioen en deze derde godsspraak bij dit visioen had uitgesproken, dat Amazia, de priester van Bethel, reageerde.

21

Amazia verbiedt Amos te profeteren

Vers 10 zegt:

Toen stuurde Amazia, de priester van Bethel, een bode naar Jerobeam, de koning van Israël, om te zeggen: Amos heeft een samenzwering tegen u gesmeed in het midden van het huis van Israël. Het land zal aan al zijn woorden geen weerstand kunnen bieden. Want dit heeft Amos gezegd: Jerobeam zal sterven door het zwaard, Israël zal zeker in ballingschap worden gevoerd, weg uit zijn land.

AMOS 7:10-11

Dus deze priester in Bethel berichtte de koning dat deze profeet uit Juda naar Bethel was gekomen en het oordeel over het huis van de koning uitsprak. Nu wordt er geen reactie van Jerobeam vermeld. Blijkbaar nam Jerobeam Amazia of Amos niet erg serieus, en vond hij het niet eens iets om zich mee bezig te houden. Misschien werd hij in beslag genomen door belangrijkere zaken. Amos werd hiervoor dus nooit door Jerobeam gestraft, maar toch werd er een bericht tegen Amos naar de koning gestuurd. Toen zei Amazia tegen Amos:

Daarop zei Amazia tegen Amos: Ziener, ga heen, vlucht naar het land van Juda! Eet daar uw brood en ga daar profeteren. In Bethel mag u niet langer profeteren, want dat is het heiligdom van de koning, dat is het huis van het koninkrijk.

AMOS 7:12-13

Alsof de koning meer gezag heeft dan God. Amos was daar door God naartoe gestuurd. Amazia protesteert: 'Dit is het eigendom van de koning. Dit is de residentie van de koning. Kom hier niet meer.' Natuurlijk kan Amos dat bevel niet gehoorzamen, want dat betekent dat hij de koning en de wensen van de koning en van de priesters in Bethel boven God heeft gesteld.

Dus Amos antwoordt Amazia en zegt:

Ik was geen profeet en ook geen zoon van een profeet.

Daarmee bedoelt hij waarschijnlijk: 'Ik was niet een van de profetenzonen', namelijk een lid van het profetengilde.

Toen antwoordde Amos en zei tegen Amazia: Ik ben geen profeet en ik ben geen profetenzoon, maar ik ben veehouder en moerbeikweker.

AMOS 7:14

Zoals ik eerder al zei, moest deze vrucht op een bepaald moment in het seizoen worden aangeprikt of geknepen of doorboord om goed te rijpen.

De spreker heeft het over de vrucht die zijn Engelse vertaling 'sycamore fruit' noemt. Die hoort bij het werk waarvoor de HSV hier het woord 'moerbeikweker' gebruikt.

Naast het hoeden van schapen deed hij dat ook als seizoensarbeider.

De HEERE haalde mij echter achter de kudde vandaan en de HEERE zei tegen mij: Ga heen, profeteer tegen Mijn volk Israël! Nu dan, hoor het woord van de HEERE. U zegt: U mag niet profeteren tegen Israël, en: U mag uw woorden niet laten stromen tegen het huis van Izak!

AMOS 7:15-16

Let op wat hij zei. Hij zegt: ‘God heeft me gezegd dat ik tegen Israël moest gaan profeteren, maar jij zegt dat ik dat niet moet doen. Wie moet ik gehoorzamen, jou of God? De Heere zei tegen mij:

Ga naar Mijn volk Israël en profeteer daar.

Nu zeg jij:

Profeteer niet tegen Israël.

Nu heb ik hier dus een probleempje. Ik moet een keuze maken tussen jou en God.’

Vers 17. Dit is een persoonlijke oordeelsprofetie tegen Amazia, omdat hij Amos verbiedt te doen wat God hem heeft opgedragen. Er staat:

Daarom, zo zegt de HEERE: Uw vrouw zal in de stad hoererij bedrijven, uw zonen en uw dochters zullen door het zwaard vallen, en uw land zal met een meetsnoer verdeeld worden; en ú zult sterven op onreine bodem, en Israël zal zeker in ballingschap worden gevoerd, weg uit zijn land.

AMOS 7:17

Het is iets verschrikkelijks dat iemand overkomt, maar dat is wat er gaat gebeuren. De man zelf zal in gevangenschap worden weggevoerd en in een vreemd land sterven. Zijn vrouw zal een hoer worden, waarschijnlijk in de stad Samaria. Met andere woorden, er wordt gesuggereerd dat ze weduwe zal worden, omdat deze man in gevangenschap zal worden weggevoerd en daar zal sterven. Zij zal achterblijven zonder middelen van bestaan, dus zal ze zichzelf in de prostitutie moeten verkopen. En ook haar zonen zullen door het zwaard zijn omgekomen. Dus zal ze haar man verliezen.

Natuurlijk wordt dit niet tegen haar geprofeteerd, maar dit is in wezen wat haar zal overkomen. Haar man zal naar een vreemd land worden weggevoerd en in dat land sterven. Haar zonen zullen gedood worden. Zij zal berooid achterblijven, zodat ze geen

andere uitweg zal hebben dan prostituee te worden om in leven te blijven. Dit is een ellendig lot voor een vrouw die de echtgenote was van een priester, die in die tijd tot de bevoorrechte klasse behoorde. Ze zal heel diep vallen.

22

Rijp voor het oordeel door oneerlijke handel

In hoofdstuk 8 komen we bij het vierde visioen, dat onderbroken is door deze historische uitweiding.

Dit heeft de Heere HEERE mij laten zien, en zie: een korf met zomervruchten.

AMOS 8:1

Amos had verstand van fruit, omdat hij tegen de zomer fruit verzorgde. Zomerfruit betekent rijp fruit. Het fruit rijpte in de zomer, dus het betekent fruit dat rijp was. De gedachte is dat dit fruit rijp is, net zoals Israël rijp is voor het oordeel.

Toen zei Hij: Wat ziet u, Amos? Ik zei: Een korf met zomervruchten. Daarop zei de HEERE tegen mij: Het einde is gekomen voor Mijn volk Israël: Ik zal het niet langer voorbijgaan.

AMOS 8:2

Rijp fruit.

Ze zijn rijp voor het oordeel, zoals dit fruit rijp is.

Precies zoals Hij in het vorige hoofdstuk zei.

De tempelliederen zullen klagend klinken op die dag, spreekt de Heere HEERE. Talrijk zullen de dode lichamen zijn. Op elke plaats werpt men ze zwijgend weg. Hoor dit, u, die de armen vertrapt, en erop uit bent om de zachtmoedigen van het land weg te doen, door te zeggen: Wanneer is de nieuwemaansdag voorbij, zodat wij graan kunnen verkopen? En de sabbat, zodat wij de korenschuren kunnen openen? U maakt de efa kleiner, de sikkkel groter, en u bedriegt met valse weegschalen. U koopt de geringen voor geld, en de armen voor een paar schoenen. En u zegt: Wij verkopen het kaf van het koren.

AMOS 8:3-6

Wat hij hier zegt, is dat de nieuwemaansdagen en sabbatten, die heilige dagen voor de Joden hoorden te zijn, door deze mensen niet werden genegeerd. Ze waren godsdienstig. Ze hielden de nieuwemaansdagen en sabbatten. Maar ondertussen wachtten ze steeds tot die voorbij waren. Ze hielden zich met tegenzin aan de sabbat. Dat was wat de samenleving van hen verlangde om fatsoenlijke burgers te zijn. Dat moesten ze doen.

Maar al die tijd verlangden ze ernaar om weer terug te gaan naar hun oneerlijke handel: minderwaardige producten verkopen, slaven verkopen en kopen, de weegschaal op de markt vervalsen, een onjuiste maat voor de efa en de sikkkel gebruiken. Met andere woorden, we hebben het al eerder gehad over valse weegschalen op de markt, wanneer iemand een stel valse gewichten heeft. De Bijbel zegt in Spreuken:

Een bedrieglijke weegschaal is voor de HEERE een gruwel, maar een zuivere weegsteen is Hem welgevallig.

SPREUKEN 11:1

Het gaat over het bedrieglijke gebruik van een gewicht. Je doet alsof dit een sikkelgewicht is, maar dat is het in werkelijkheid niet. Je doet alsof deze mand een efamand is, maar dat is hij in werkelijkheid niet. En je verkoopt een andere hoeveelheid voor een andere prijs dan je de klant voorspiegelt. In principe is dat vrijwel hetzelfde als iemand die in een advertentie iets in de aanbieding doet. Wat ze doen, is de normale prijs van het artikel opschroeven en zeggen dat dat de normale prijs is. Vervolgens vragen ze de gewone prijs, maar zeggen ze dat het een aanbidingsprijs is. Ze geven een verkeerde voorstelling van de werkelijke waarde van wat ze verkopen. Ze doen alsof het gewoonlijk duurder is en alsof je nu heel voordelig uit bent, maar de prijs die ze vragen is eigenlijk wat ze normaal gesproken ook zouden vragen.

Of wanneer iemand bijvoorbeeld tweedehandsauto's verkoopt en weet dat het product minderwaardig is, maar het steeds aanprijst alsof het geweldig is. Daarmee geef je een verkeerde voorstelling van het product of van de waarde van het product. En dat is in wezen hetzelfde als valse weegschalen gebruiken.

Wat hij zegt, is dat deze mensen op de nieuwe manen en sabbatten hun werk moeten laten rusten. Ze zijn niet ongodsdienstig, maar al die tijd wachten ze alleen maar tot de volgende dag aanbreekt, zodat ze weer terug kunnen naar hun oneerlijke handelspraktijken. Ze hebben er een hekel aan dat ze de sabbat moeten houden, maar ze doen het toch. Ze doen het niet uit liefde voor God, en zeker niet omdat ze Hem graag willen behagen. Want de rest van de week doen ze zonder enige vrees dingen die Hem niet behagen.

23

Duisternis en rouw vervangen de voorspoed

Vers 7:

De HEERE heeft gezworen bij de glorie van Jakob: Nooit zal Ik al hun daden vergeten! Zou hierom het land niet sidderen, zodat elke inwoner rouw bedrijft, omdat het in zijn geheel stijgt als de Nijl, stijgt en wegzinkt als de rivier van Egypte?

AMOS 8:7-8

Ik weet niet precies hoe dat moet worden opgevat.

Op die dag zal het gebeuren, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon midden op de dag zal laten ondergaan; op klaarlichte dag zal Ik het land duister maken. Ik zal uw feesten in rouw veranderen, al uw liederen in klaagzangen; om alle heupen zal Ik een rouwgewaad aanbrengen, elk hoofd zal kaal zijn, omdat Ik het land in rouw dompel als over een enig kind, en wat ervan overblijft zal zijn als een bittere dag.

AMOS 8:9-10

In plaats van die sierlijke sjerpen dragen ze rouwgewaad om hun middel.

Een teken van rouw. Ze schoren hun hoofd kaal wanneer ze rouwden.

Let op deze beeldspraak. Vers 9:

Ik zal de zon midden op de dag laten ondergaan en het land op klaarlichte dag donker maken.

Dit is niet letterlijk. Hij maakt heel duidelijk wat Hij bedoelt. Hij heeft het over de tijd van het oordeel over de stad. Die letterlijke verschijnselen aan de hemel hebben zich niet voorgedaan. De zon ging die dag niet midden op de dag onder. Maar in wezen

betekent het dat Hij hun licht tot duisternis zal maken.

We hebben het motief van licht en duisternis ook in Jesaja en in andere profeten, en we hebben het hier. In wezen staat licht voor zegen en voorspoed, terwijl duisternis staat voor rampspoed en vervloeking. Dat is heel vaak het geval. We zagen het eerder in hoofdstuk 5. Je weet nog dat hij in hoofdstuk 5, vers 18 zei:

Wee hun die verlangend uitzien naar de dag van de HEERE! Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn? Duisternis zal hij zijn en geen licht!

AMOS 5:18

Met andere woorden, de dag van de Heere zal geen zegen zijn. Het zal een ramp voor je zijn. Licht en duisternis verwijzen eenvoudig naar zegeningen en vervloeking of rampspoed.

Eerder, toen in hoofdstuk 5, vers 8 enkele machtige werken van God werden beschreven, staat er:

Hij Die het Zevengesternte en de Orion gemaakt heeft, Die de schaduw van de dood verandert in morgenlicht, Die de dag duister maakt als de nacht, Die het water van de zee roept en over het aardoppervlak uitgiet: HEERE is Zijn Naam!

AMOS 5:8

Hij maakt de dag niet werkelijk zo donker als de nacht. Hij heeft dat een paar keer gedaan, bijvoorbeeld in Egypte en dergelijke, maar dat hoeft volgens mij niet noodzakelijk letterlijk te worden opgevat.

Volgens mij zegt hij dat Hij Degene is Die het lot van mensen omkeert. Hij bepaalt wie zegen en vervloeking zal ondervinden. Zelfs op een tijdstip als overdag, wanneer je zegen of licht verwacht, kan Hij duisternis brengen. Hij kan je voorspoed onderbreken. Hij kan je comfort en je veiligheid onverwacht verstoren, zoals wanneer Hij de zon midden op de dag laat ondergaan.

Dat is wat Hij volgens mij bedoelt in hoofdstuk 8, wanneer Hij zegt:

Op die dag zal het gebeuren, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon midden op de dag zal laten ondergaan; op klaarlichte dag zal Ik het land duister maken.

AMOS 8:9

De verwoesting van de stad wordt opnieuw vergeleken met het ophouden van het licht van de zon. Zoals we hebben gezien, is dat een beeld dat steeds terugkeert in de Bijbel.

24

Honger naar het Woord van de Heere

Vers 11:

Zie, er komen dagen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik honger in het land zal zenden; geen honger naar brood, geen dorst naar water, maar om de woorden van de HEERE te horen. Dan dolen zij van zee tot zee, van noord tot oost trekken zij rond, om het woord van de HEERE te zoeken, maar zij zullen het niet vinden. Op die dag zullen zij van dorst versmachten, de mooie meisjes en de jonge mannen, zij die zweren bij de schuld van Samaria, en zeggen: Zo waar uw god van Dan leeft, en de pelgrimstocht naar Berseba leeft! Zij zullen vallen en niet meer opstaan.

AMOS 8:11-14

Daar stond nog een ander gouden kalf.

Hier spreekt hij dus over een hongersnood naar het horen van de woorden van de Heere, en over een tijd waarin mensen werkelijk zullen wensen dat ze het Woord van de Heere hadden. Ze zullen ernaar zoeken. Ze zullen van zee tot zee reizen. Ze zullen

sterven van dorst, geestelijk gesproken, en velen van hen zullen zich daarvan bewust zijn en het Woord van de Heere zoeken.

Saul heeft dit in een eerdere generatie meegemaakt. Saul was door de Heere verlaten. De profeet Samuel was niet meer beschikbaar, de profeten ontvingen geen enkel woord voor Saul, en ook de Urim en de Tummim leverden geen informatie op. Uiteindelijk ging hij naar een waarzegster, omdat hij enig inzicht wilde krijgen. God sprak niet. Dat was Gods oordeel. Die man had eerder het Woord van de Heere verworpen, en daarom zei God: 'Ik zal je geen woorden meer geven.' Maar hij verlangde wanhopig naar een woord van de Heere. Zo wanhopig dat hij daadwerkelijk naar een waarzegster ging, in de hoop een woord van de Heere te krijgen. En daar kreeg hij het woord van oordeel dat hij de volgende dag dood zou zijn, en dat was hij ook.

Maar de mensen van Israël hebben op vrijwel dezelfde manier laten zien dat het Woord van de Heere hun niets kan schelen en dat ze er een afkeer van hebben. Ze hebben tegen de profeten gezegd dat ze niet moesten profeteren. Ze hebben de geboden van de Heere verworpen. Ze hebben hun eigen godsdienst gemaakt in plaats van de dingen die God geboden had. Hun haat tegen het Woord van de Heere zal er nu toe leiden dat Hij het terugtrekt. Plotseling zullen ze wanhopig van God willen horen, en Hij zal niet spreken. Er zullen geen profeten meer zijn. Ze zullen iemand zoeken die ze kunnen raadplegen om te weten te komen wat God denkt, maar God zal hun niets te zeggen hebben. Het is een hongersnood naar het horen van de woorden van de Heere. Dit overkomt mensen die het Woord van de Heere zo vaak hebben verworpen dat ze er doof voor worden en Gods Woord niet meer kunnen horen.

Historisch gezien verwijst dit waarschijnlijk naar het feit dat er een periode kwam waarin God vierhonderd jaar lang geen profeten stuurde. Het was een langdurige hongersnood. Nadat Maleachi ophield met profeteren, was er een periode van vierhonderd jaar, de langste ooit in de geschiedenis van Israël, waarin ze geen profeten hadden. Er kwam geen woord van de Heere totdat Johannes de Doper verscheen, die stilte doorbrak en aankondigde dat het Koninkrijk nabij was. Dat is heel goed mogelijk de historische vervulling van waar hij hier over spreekt. Het is een hongersnood.

In beginsel is de gedachte dat als je het Woord van de Heere verwerpt wanneer het beschikbaar is, het niet altijd beschikbaar zal zijn. God zal je oordelen door geen profeten meer te sturen, door je geen gelegenheid meer te geven om het Woord van de Heere te horen, en dan zul je spijt hebben. Dan zul je bezwijken van dorst. Je zult geestelijk sterven en verdorren. Dit werd waarschijnlijk, zoals ik al zei, vervuld toen God vierhonderd jaar lang geen profeten meer naar het Joodse volk stuurde, in wat wij de intertestamentaire periode noemen.

25

Het vijfde visioen: God treft het altaar

In hoofdstuk 9 hebben we het vijfde visioen:

Ik zag de Heere staan bij het altaar, en Hij zei: Sla tegen het kapiteel, zodat de drempels beven, en breek ze stuk op het hoofd van hen allen. En wie van hen overblijft, dood Ik met het zwaard. Niemand van hen die vluchten, zal ontvluchten, en niemand van hen die ontkomen, zal gered worden.

AMOS 9:1

Dit zijn de vijf visioenen. Het eerste was sprinkhanen of treksprinkhanen. Het tweede was vuur. Het derde was een schietlood. Het vierde was een mand met rijp fruit. En het vijfde is de Heere Die bij het altaar staat, waarschijnlijk het altaar in Bethel, waartegen al bepaalde oordelen waren aangekondigd.

En God zei:

‘Sla tegen de deurposten.’ Blijkbaar die van de tempel daar in Bethel. Vernietig de deur, blijkbaar zodat mensen niet meer naar binnen kunnen komen. Laat de deuropening instorten.

De uitleg volgt de Engelse weergave ‘doorposts’ (deurposten). De HSV heeft in Amos 9:1 ‘kapiteel’.

Laat de bovendorpel neervallen op de hoofden van degenen die de tempel van het gouden kalf binnengaan. Laat hem op hun hoofden neervallen.

Al drongen zij door tot in de hel, Mijn hand zou hen vandaar weghalen; en al stegen zij naar de hemel op, Ik zou hen vandaar doen neerdalen. Al verscholen zij zich op de top van de Karmel, Ik zou hen opsporen om hen daar weg te halen; en al verborgen zij zich van voor Mijn ogen op de zeebodem, daar zou Ik een slang opdracht geven hen te bijten. Al gingen zij voor hun vijanden uit in gevangenschap, daar zou Ik het zwaard opdracht geven hen te doden. Ik zal Mijn ogen op hen richten ten kwade en niet ten goede.

AMOS 9:2-4

En denken dat ze nu veilig zijn in gevangenschap.

26

Niemand kan aan Gods oordeel ontkomen

Let nu op, dit is de derde keer dat bepaalde beelden worden gebruikt om te laten zien dat je niet aan Gods oordeel zult kunnen ontkomen wanneer Hij het zendt. De eerste keer dat Hij dat zei, was aan het einde van hoofdstuk 2, vers 14 tot en met 16. In hoofdstuk 2, vers 14 tot en met 16, bracht Hij die gedachte, dat niemand aan het oordeel zou ontkomen, als volgt onder woorden:

Dan gaat voor de snelle de kans op ontvluchten verloren, de sterke zal zijn kracht niet inzetten, geen held zijn leven redden.

AMOS 2:14

Wie gewoonlijk snel ter been zijn, zullen merken dat ze niet snel genoeg zijn. Ze zullen niet kunnen ontkomen.

De sterke, die zichzelf gewoonlijk kon verdedigen, zal niet door zijn kracht kunnen ontkomen.

Niemand die de boog hanteert, zal staande blijven, geen hardloper zich redden, geen ruiter te paard zijn leven redden.

AMOS 2:15

Zelfs op een snel paard zul je niet kunnen ontkomen.

Zelfs de moedigste onder de helden zal op die dag naakt wegvluchten, spreekt de HEERE.

AMOS 2:16

Zo maakt Hij duidelijk dat niemand zal ontkomen. Zelfs de grote krijgers, de snelle hardlopers, de machtige mannen, niemand zal ontkomen. Hij zei het ook in hoofdstuk 5, vers 19, dat we hebben bekeken.

Hoofdstuk 5, vers 19:

Wee hun die verlangend uitzien naar de dag van de HEERE! Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn? Duisternis zal hij zijn en geen licht! Het is zoals iemand die vlucht voor een leeuw, en een beer tegenkomt, of die, als hij thuiskomt en met zijn hand tegen de muur leunt, door een slang wordt gebeten.

AMOS 5:18-19

Ook hier is de gedachte dat er geen ontkomen is aan het oordeel van God. Nu zien we het opnieuw in een uitvoerige uitspraak in hoofdstuk 9, vers 2 tot en met 4.

Al drongen zij door tot in de hel, Mijn hand zou hen vandaar weghalen; en al stegen zij naar de hemel op, Ik zou hen vandaar doen neerdalen.

AMOS 9:2

Het doet ons denken aan de psalm, ik geloof dat het Psalm 139 is, waar staat:

Waar kan ik vluchten voor Uw aangezicht? Waar kan ik heen om aan Uw Geest te ontkomen? Als ik mijn bed in de hel maak, bent U daar. Als ik naar de hemel opstijg, bent U daar. Als ik de vleugels van de dageraad neem en vlucht naar de verste eilanden van de zee, zal ook daar Uw hand mij leiden.

PSALMEN 139:7-10

Hetzelfde, alleen werd dat, denk ik, gezegd in de zin dat hij niet aan de zegen van God kon ontkomen. Hier is het heel duidelijk dat hetzelfde soort beeld wordt gebruikt. Je kunt evenmin aan het oordeel van God ontkomen.

27

Israël staat voor God naast andere volken

Vers 5:

De Heere, de HEERE van de legermachten, Die het land aanraakt, zodat het wegsmelt en al zijn inwoners rouw bedrijven, omdat het in zijn geheel stijgen zal als de Nijl, en wegzinken als de rivier van Egypte; Hij, Die Zijn opperzalen in de hemel bouwde en Zijn gewelf op de aarde grondvestte, Hij, Die het water van de zee riep en uitgoot over het aardoppervlak: HEERE is Zijn Naam.

AMOS 9:5-6

Het klinkt sterk als sommige passages in Job en in de Psalmen, die spreken over God en Zijn grote wonderen en Zijn soevereiniteit over de zee en de hemel en de aarde. Hier wordt geprobeerd een heel ontzagwekkend beeld te schetsen van wat voor God het is Die deze dreigementen uit.

In vers 7 zegt Hij:

Bent U niet als de Cusjieten voor Mij, Israëlieten? spreekt de HEERE. Heb Ik Israël niet weggeleid uit het land Egypte, de Filistijnen uit Kaftor en de Syriërs uit Kir?

AMOS 9:7

Dat is het eiland Kreta.

en de Syriërs uit Kir?

Wat Hij hier zegt, is dit: jullie denken dat jullie bijzonder zijn omdat Ik jullie uit Egypte heb geleid. Dat wil zeggen, Ik heb jullie een land gegeven en jullie uit Egypte daarheen gebracht. Welnu, zouden de Filistijnen niet kunnen beweren dat hun goden, of Ik, zelfs Ik, hen uit Kaftor hebben geleid? Ze verlieten Kreta en kwamen naar het Beloofde Land. Of de Syriërs, die Kir verlieten en hierheen kwamen? Met andere woorden, waarin verschillen jullie eigenlijk van al deze heidenen? Jullie beweren dat jullie bijzonder zijn, en jullie zouden je kunnen beroepen op het feit dat Ik jullie uit Egypte heb geroepen en naar het Beloofde Land heb gebracht. Welnu, zouden andere volken niet iets soortgelijks kunnen beweren? Zijn zij niet met succes van de ene plaats naar de andere getrokken? Wat maakt jullie anders? Zijn jullie voor Mij niet net als de Ethiopiërs?

Ethiopiërs waren in hun ogen heel onreine heidenen: onbesneden, met een zwarte huid, niet-Joods. Alle dingen die hen tot het schoolvoorbeeld van een onrein, niet-Joods persoon zouden maken. Ironisch genoeg was dat het eerste heidense volk dat tot bekering kwam: een Ethiopische eunuch in het boek Handelingen.

Hij zegt in wezen dat de Joden niet anders zijn dan de heidenen. Ze zijn net als de Ethiopiërs. Zeker, Hij heeft hen uit Egypte geleid, maar heeft Hij niet ook de Filistijnen vanuit Kreta naar Kanaän gebracht? Kwamen de Syriërs oorspronkelijk ook niet ergens anders vandaan?

28

God zeeft Israël en bewaart het overblijfsel

Zie, de ogen van de Heere HEERE zijn gericht op dit zondige koninkrijk. Ik zal het wegvagen van de aardbodem. Evenwel zal Ik het huis van Jakob niet geheel wegvagen, spreekt de HEERE.

AMOS 9:8

We hebben dit ook herhaaldelijk in Jeremia gezien.

Want, zie, Ik geef opdracht, en Ik zal het huis van Israël onder alle volken schudden, zoals met een zeef geschud wordt; geen steentje zal op de grond vallen. Door het zwaard zullen sterven alle zondaars van Mijn volk, die zeggen: Het kwaad zal niet naderen en ons niet tegemoet treden.

AMOS 9:9-10

Wat Hij hier zegt, en Hij zegt het hier eigenlijk voor het eerst, is dat dit hele oordeel dat Hij heeft voorspeld, eigenlijk alleen maar een proces van zeven is. Het is geen poging van God om het volk Israël volledig uit te wissen. Het gaat meer om het scheiden van het koren van het kaf. Zoals graan in een zeef werd gedaan en het kaf erdoorheen viel, terwijl het graan in de zeef achterbleef, zo werd dus het goede graan van het kaf gescheiden.

Zo is het dus ook met dit oordeel. Hij zal het graan bewaren, dat wil zeggen de goede Joden. De rechtvaardigen zullen overleven. Niet één van hen zal door de zeef vallen.

De spreker volgt in deze uitleg en de herhaling ervan hieronder zijn Engelse vertaling van Amos 9:9: ‘zelfs de kleinste graankorrel zal niet op de grond vallen’. De HSV heeft hier ‘geen steentje zal op de grond vallen’.

En dit is de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft, dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft, niets verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag.

JOHANNES 6:39

Jezus zei tegen God:

Toen Ik met hen in de wereld was, bewaarde Ik hen in Uw Naam. Hen die U Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard en niemand uit hen is verloren gegaan dan de zoon van het verderf, opdat de Schrift vervuld wordt.

JOHANNES 17:12

God weet wie Hem toebehoren. Hij heeft Zijn overblijfsel. Zij zullen dit overleven. Zij zullen erdoorheen komen. Zij zullen herstel ervaren. Maar dit oordeel is een proces van zeven, een middel waarmee God het kaf uit het koren zal verwijderen. En Hij maakt duidelijk: de echte graankorrels, degenen die werkelijk iets waard zijn, de werkelijk godvruchtige Joden, het overblijfsel —

Niet één van hen zal tussen de mazen vallen. Niet één zal door de zeef vallen. Ze zullen behouden blijven in Gods Koninkrijk. Maar in vers 10 staat:

‘Alle zondaars van Mijn volk.’ Dat is het kaf.

Dit oordeel is dus niet zozeer het einde van alle Israëlieten, maar een scheiding tussen de goeden en de slechten onder hen. Het wordt vergeleken met het zeven van graan in een zeef.

29

De belofte van herstel en vruchtbaarheid

Nu krijgen we een messiaanse voorspelling. Je zou dit kunnen beschouwen als een afzonderlijk gedeelte van het boek, of als een voortzetting van de voorgaande profetie.

Op die dag, Dat betekent waarschijnlijk op die dag waarop Hij sommigen zeeft, of waarop de graankorrels in de zeef worden opgevangen.

Op die dag zal Ik oprichten de vervallen hut van David. Zijn scheuren zal Ik dichtmaken, en wat aan hem is afgebroken, zal Ik oprichten, Ik zal hem opbouwen als in de dagen van oude tijden af; zodat zij de rest van Edom in bezit zullen nemen, en alle heidenvolken waarover Mijn Naam is uitgeroepen, spreekt de HEERE, Die dit doet. Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat de ploeger de maaier zal ontmoeten en de druiventreder de zaaier, en dat de bergen zullen druipen van jonge wijn en al de heuvels doordrenkt zullen worden. Ik zal een omkeer brengen in de gevangenschap van Mijn volk Israël. Zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, zij zullen wijngaarden planten en de wijn ervan drinken, zij zullen tuinen aanleggen en de vrucht ervan eten. Ik zal hen in hun land planten, en zij zullen nooit meer weggerukt worden uit hun land, dat Ik aan hen gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

AMOS 9:11-15

Dit klinkt duidelijk als een profetie over herstel in de laatste dagen. Als je het letterlijk neemt, klinkt het alsof het gaat over de Joden die naar hun land terugkeren en daar voorgoed blijven, en opnieuw voorspoed ervaren. In vers 13 staat dat de ploeger de maaier zal inhalen en de druiventreder degene die zaad zaait. Dat betekent dat het land zo weelderig en vruchtbaar zal zijn dat de groeiseizoenen langer zullen duren. De

ploeger die zoals gewoonlijk op het juiste moment van het jaar ploegt, zal dus merken dat hij de mensen inhaalt die nog steeds de oogst van het vorige jaar aan het binnenhalen zijn. De oogst duurt zo lang dat het oogsten zelfs doorgaat tot de tijd om te ploegen in het volgende jaar.

Ook de druiventreder zal degene die zaad zaait inhalen.

Het betekent gewoon dat de verschillende landbouwseizoenen elkaar zullen overlappen, omdat ze langer zullen duren. Het is beeldspraak voor het feit dat er weer voorspoed en vruchtbaarheid zullen zijn. En er wordt gesproken over het bijeenbrengen van hen in hun land, waarna ze er niet meer uit weggerukt zullen worden.

Wat is de vervulling van deze profetie? Natuurlijk zijn er mensen die dit strikt letterlijk opvatten en geloven dat het nog in de toekomst ligt. Wanneer ze zeggen dat God de tabernakel van David in vers 11 weer zal opbouwen:

Op die dag zal Ik oprichten de vervallen hut van David. Zijn scheuren zal Ik dichtmaken, en wat aan hem is afgebroken, zal Ik oprichten, Ik zal hem opbouwen als in de dagen van oude tijden af;

AMOS 9:11

dan vatten ze dit op als een verwijzing naar de herbouw van de tempel in Jeruzalem, wat nog niet is gebeurd. Ze geloven dat dit in de laatste dagen zal gebeuren, waarschijnlijk tijdens de grote verdrukking, of in elk geval tijdens het duizendjarig rijk. Ze zouden dit dus zien als een passage over het duizendjarig rijk, iets wat zal gebeuren nadat Jezus terugkomt.

Hun opvatting lijkt zeker gerechtvaardigd gezien de bewoording van de passage. En als we niets in het Nieuwe Testament hadden om ons te helpen deze passage uit te leggen, zou ik wel genoodzaakt zijn het precies zo te zien. Het lijkt te gaan over het herbouwen van iets, een tabernakel van David, of het koninkrijk van David, zouden we denk ik kunnen zeggen. De Joden terug in hun land, waar ze voorspoed genieten, enzovoort.

Dat is nog niet gebeurd, in elk geval niet letterlijk. Daarom zou het gerechtvaardigd lijken om te zeggen dat het in de toekomst zal moeten gebeuren, misschien wanneer Jezus terugkomt.

30

Jakobus past Amos toe op de heidenen

Ik deel die opvatting over deze passage niet. En de reden daarvoor is dat, voor zover ik kan nagaan, de apostelen die opvatting over deze passage niet deelden. Ze citeerden deze passage in Handelingen hoofdstuk 15. Daar ontstond in de vroege gemeente een probleem over de vraag of de bekeerlingen uit de heidenen besneden moesten worden, zoals de Joden dat waren. Dat was geen vraag die gemakkelijk kon worden opgelost. Er ontstond een enorme onenigheid, zelfs onder de oudsten in Jeruzalem, en aanvankelijk misschien zelfs onder sommige apostelen.

Maar uiteindelijk werden ze het erover eens dat de heidenen niet Joods hoefden te worden, dat God iets nieuws deed en dat dit nieuwe niet verbonden was met het oude verbond, maar een heel nieuw verbond was. Daarom hoefde het teken van de besnijdenis niet te worden opgelegd aan degenen die van buitenaf tot dat verbond toetraden.

En toen Jakobus, de woordvoerder van de apostelen, de zaak samenvatte en sprak over de betekenis van het feit dat de heidenen tot de gemeente toetraden, deed hij deze uitspraak. Dat was op dat moment in de geschiedenis van de gemeente een nieuw verschijnsel. In Handelingen hoofdstuk 15 staat het verslag van de vergadering in Jeruzalem. Deze vergadering was bijeengeroepen om de positie te bespreken van heidenen die zich tot het christendom hadden bekeerd. En de oplossing werd verwoord door Jakobus.

Handelingen 15, vers 13 tot en met 17:

En toen zij zwegen, antwoordde Jakobus: Mannenbroeders, luister naar mij. Simeon heeft verteld hoe God voorheen naar de heidenen omgezien heeft om voor Zijn Naam uit hen een volk aan te nemen. En hiermee stemmen de woorden van de profeten overeen, zoals geschreven staat: Hierna zal Ik terugkeren en de vervallen hut van David weer opbouwen, en wat daarvan is afgebroken, weer opbouwen en Ik zal hem weer oprichten, opdat de mensen die overgebleven zijn, de Heere zouden zoeken, en alle heidenen over wie Mijn Naam uitgeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet.

HANDELINGEN 15:13-17

Let er, voordat hij de passage citeert, op dat hij zegt dat Simon Petrus zojuist verslag heeft gedaan van wat er bij Cornelius thuis is gebeurd. Je hoeft alleen maar de voorafgaande verzen te lezen om te zien dat dit zo is. Petrus heeft zojuist verteld hoe God hem voor het eerst duidelijk maakte dat de heidenen in de gemeente aanvaard konden worden. Jakobus zegt dus dat Simon er zojuist op heeft gewezen dat God begonnen is heidenen tot Zich te roepen. Vervolgens zegt hij dat dit ons eigenlijk niet zou moeten verbazen. De profeten hebben hetzelfde ook voorspeld. Wat? Dat

heidene tot de gemeente zouden toetreden. Hij bewijst dat door een van hen te citeren. In dit geval citeert hij Amos, de passage die we bespreken, Amos hoofdstuk 9, vers 11 en 12, waar staat:

Op die dag zal Ik oprichten de vervallen hut van David. Zijn scheuren zal Ik dichtmaken, en wat aan hem is afgebroken, zal Ik oprichten, Ik zal hem opbouwen als in de dagen van oude tijden af; zodat zij de rest van Edom in bezit zullen nemen, en alle heidenvolken waarover Mijn Naam is uitgeroepen, spreekt de HEERE, Die dit doet.

AMOS 9:11-12

Dat is het citaat uit Amos, maar let op wat Jakobus ermee heeft gedaan. In wezen zegt hij dat dit is wat Amos geprofeteerd heeft: dat de heidenen tot de gemeente zouden toetreden. Petrus heeft ons erover verteld en de profeten hebben hier ook over gesproken. Deze passage in Amos wordt aangehaald als voorbeeld van een profeet die hierover sprak. Waarover? Over het toetreden van de heidenen tot de gemeente. Hoe konden ze dat zeggen? Hoe konden ze zeggen dat deze passage gaat over heidenen die tot de gemeente toetreden?

31

De vervallen hut van David hersteld in Jezus

Kijk nog eens naar Amos hoofdstuk 9, vers 11. De voorspelling gaat in wezen over het herstel van de vervallen tabernakel van David. Dat is een figuurlijke uitspraak. Het gaat niet over een daadwerkelijke tabernakel die gebouwd wordt. Bedenk dat David door de profeet Nathan de belofte had gekregen dat God voor hem een huis zou bouwen. Met een huis werd een dynastie bedoeld, een huisgezin, een familie die op de troon zou zitten. Hij zei dat God het nageslacht van David voor eeuwig op de troon zou vestigen. Het huis van David was dus zijn dynastie.

In de dagen van Amos was het huis van David, of zijn dynastie, totaal verdorven, of bijna totaal. Het was het zelfs niet meer waard om een huis genoemd te worden, maar een hut. Dat is wat het woord tabernakel daar betekent: een hut. Het is het woord dat bij het Loofhuttenfeest werd gebruikt. De mensen bouwden tabernakels of hutten, eigenlijk afdaken van takken. Tijdens het Loofhuttenfeest verbleven ze tijdelijk in de straten van Jeruzalem, in die afdaken, gewoon kleine, provisorische onderkomens.

Amos spreekt figuurlijk over het huis of de dynastie van David. Maar hij zegt dat het het zelfs niet meer waard is om een huis genoemd te worden. Het is op zijn best een hut, een krot, een vervallen, bouwvallig onderkomen. Dat is eenvoudig zijn manier om figuurlijk te zeggen dat het huis van David, of het geslacht van David, sterk in verval is geraakt. De koningen uit de lijn van David zijn geen edele, godvruchtige koningen geweest zoals David dat was. Daarom ziet hij de dynastie van David als een hut die is ingestort en hersteld moet worden.

De voorspelling is dat er een tijd zal komen waarin God de dynastie van David zal herstellen. Hij zal het koningschap teruggeven aan een zoon van David. Alle apostelen geloven dat dit in Christus is gebeurd, dat Jezus de Zoon van David is. Jezus is de Koning Die God heeft gebracht om Zijn beloften aan David te herstellen. Hij heeft de hut of het huis van David hersteld in de persoon van Davids Nakomeling, Jezus Christus. De komst van Jezus en Zijn verhoging tot de rechterhand van God, waar Hij op de troon zit, is de vervulling van de beloften die God aan David heeft gedaan: dat iemand uit zijn nageslacht voor eeuwig op zijn troon zou zitten.

Dus het herstel van de beloften aan David over zijn huis, als het ware zijn dynastie, vond plaats toen God een van Davids zonen, Jezus, verhief tot de hoogste gezagspositie in het heelal, aan de rechterhand van God. Dit gebeurde bij de eerste komst van Christus. In verband daarmee, als je weer naar Amos hoofdstuk 9 kijkt, staat er in vers 12:

32

Edom als beeld van de heidenvolken

Zodat ze in bezit kunnen nemen wat er van Edom over is.

Dit is interessant, want het overblijfsel van Edom bestaat niet meer. Edom is er niet meer. Er is geen overblijfsel van Edom. Sterker nog, juist in de dagen van Jezus hield het overblijfsel van Edom op te bestaan. De leden van de familie van Herodes waren de laatsten van hen. Hoe kan dit dan letterlijk vervuld worden? Er zijn geen Edomieten meer die het Koninkrijk van God in bezit kan nemen.

Let eens op hoe Jakobus dit citeert. In plaats van enige verwijzing naar Edom citeert hij het zo in Handelingen 15:17. Hij zegt:

Zodat de rest van de mensheid de Heer kan zoeken, ook alle andere volken die mijn naam dragen.

In wezen zegt hij in plaats van het overblijfsel van Edom: de rest van de mensheid. Hij ziet Edom eenvoudig als een vertegenwoordiger van de heidenen in het algemeen. Hij heeft het er niet over dat het letterlijke Edom behouden wordt. Hij heeft het over de mensheid, waarvan Edom een vertegenwoordiger is. De niet-Joodse mensheid zal behouden worden wanneer de tabernakel van David wordt opgericht.

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat de ploeger de maaier zal ontmoeten en de druiventreder de zaaier, en dat de bergen zullen druipen van jonge wijn en al de heuvels doordrenkt zullen worden. Ik zal een omkeer brengen in de gevangenschap van Mijn volk Israël. Zij zullen de verwoeste steden herbouwen en bewonen, zij zullen wijngaarden planten en de wijn ervan drinken, zij zullen tuinen aanleggen en de vrucht ervan eten. Ik zal hen in hun land planten, en zij zullen nooit meer weggerukt worden uit hun land, dat Ik aan hen gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

AMOS 9:13-15

Met andere woorden, dit gaat over het feit dat toen Davids Zoon Jezus werd verhoogd, er vervolgens heidenen begonnen binnen te komen. Dat was precies waarover ze op de vergadering in Jeruzalem spraken: de toestroom van heidenen in het Koninkrijk van

God en hun positie daar. Om te bewijzen dat dit iets is wat terecht gebeurt en in overeenstemming met de Schrift is, roept Jakobus twee getuigen op. De ene is wat God aan Petrus openbaarde op het dak in Joppe en in het huis van Cornelius. De tweede is wat de profeten zelf hadden verkondigd. Hij noemt deze profeet Amos als iemand die hiervan heeft getuigd: dat heidenen de gemeente zouden binnenkomen.

33

De geestelijke zegeningen van de gemeente

Of wij nu geneigd zouden zijn het zo te zien of niet, we moeten erkennen dat de apostelen deze passage aan het einde van Amos hoofdstuk 9 begrepen als iets wat in het tijdperk van de gemeente vervuld wordt. Het is geen voorspelling van wat er zal gebeuren nadat Jezus terugkomt. Het is geen verwijzing naar een toekomstig duizendjarig rijk. Het is een verwijzing naar het tijdperk van de gemeente. Maar als dat zo is, moet het natuurlijk enigszins geestelijk worden opgevat in plaats van letterlijk, want het tijdperk van de gemeente wordt niet gekenmerkt door het herstel van Israël. Sterker nog, al heel vroeg in het tijdperk van de gemeente werd Israël in het jaar 70 na Christus verwoest en kwam het onder het uiterste oordeel. Paulus zei:

Zij verhinderen ons tot de heidenen te spreken opdat die zalig zouden worden. Zo maken zij voor altijd de maat van hun zonden vol. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

1 THESSALONICENZEN 2:16

Dus het Israël dat gezegend wordt, moet het overblijfsel van Israël zijn, en dat is de gemeente. Het overblijfsel, het gelovige deel van Israël, werd christelijk. Sindsdien zijn er ook heidenen binnengestroomd. Dat noemen we de gemeente. Dat is het Israël dat gezegend wordt. De zegeningen moeten beslist als geestelijke zegeningen worden gezien. Beide worden beschreven als zegeningen op landbouwgebied, natuurlijke zegeningen, zelfs als geplant worden in een veilig land, in hun eigen land. Hier wordt de taal van het oude verbond gebruikt, omdat dat is wat de mensen van het oude verbond konden begrijpen. Maar die taal verwijst naar iets wat pas later begrepen zou worden, namelijk door de apostelen.

Bedenk dat de apostel Paulus zei dat zijn boodschap iets was

dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest,

EFEZE 3:5

In Efeze 3:5 zegt hij dat het inzicht dat Paulus in de Schriften had, iets was wat eerdere generaties niet begrepen. God sprak namelijk tot de mensen van het Oude Testament in taal die aansloot bij hun beperkte begrip. Zij begrepen de zegen van God in termen van een veilige plek in het land Israël, in termen van een grote oogst, in termen van materiële zegen en aardse eer, enzovoort.

Maar wij begrijpen nu dat dat niet de dingen zijn die iemand gezegend maken. Jezus zei:

Zalig bent u, wanneer de mensen u haten, en wanneer zij u uitstoten en u smaden en uw naam als slecht verwerpen omwille van de Zoon des mensen.

LUKAS 6:22

Jezus kwam en gaf enkele nieuwe inzichten. De werkelijke zegeningen van God zijn niet natuurlijk, ze zijn niet geografisch, ze bestaan er niet uit dat mensen respect voor je hebben. Dat is de taal waarin het Oude Testament over zegen spreekt, omdat dat de enige soort zegen was die mensen destijds begrepen. Maar het was een symbool van de ware zegeningen van God die over het ware Israël van God zouden komen wanneer de Messias kwam. Wanneer God het koninkrijk van David herstelde, zoals Hij dat in Jezus heeft gedaan, en wanneer de heidenen zouden binnenstromen. Deze heidenen zouden samen met gelovige Joden het overblijfsel van Israël vormen waaraan deze zegeningen zouden toevallen: de gemeente.

Daarom voel ik me gedwongen te zeggen dat dit de profetie is over het tijdperk van de gemeente, het huidige tijdperk. Zonder de inzichten uit het Nieuwe Testament die me daartoe dwingen, zou ik daar geen enkele behoefte aan hebben. De vervulling ervan

begon toen Jezus verscheen. God begon de dynastie van David weer op te richten en opnieuw te vestigen, hoewel die als het ware een vervallen, verworden hut was geworden in plaats van een huis. Toch heeft God die in Jezus hersteld, en Hij heeft in Davids plaats een rechtvaardige Koning gegeven om in zijn plaats te regeren.

We zijn door het hele boek heen gekomen, en ik was eigenlijk van plan om het nog eens door te nemen en op een paar motieven te wijzen, maar dat heb ik onderweg al voor een deel gedaan. Het zou voor ons niet zinvol of haalbaar zijn om het nog eens door te nemen en die dingen te bekijken. Eigenlijk is alles wat ik naar voren had willen brengen waarschijnlijk al aan bod gekomen terwijl we de passage doornamen. Dus hiermee laten we het boek Amos rusten.

Na zijn opdracht in Israël is hij waarschijnlijk teruggegaan en heeft hij daar in Juda zijn werk als herder weer opgepakt. Maar we weten het niet. We hebben alleen zijn profetieën, en dan houdt het op. Maar hij had een krachtige boodschap, en zijn generatie heeft daar grotendeels geen gehoor aan gegeven. Daarom kwam het oordeel. Maar de uiteindelijke zegeningen van het Koninkrijk van de Messias die hij voorspelde, gaan, hoop ik, niet aan ons voorbij. Want degenen die gehoor geven aan zijn boodschap, ervaren ook de zegeningen van het messiaanse tijdperk die hij uiteindelijk voorspelde.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Amos 3:1
- Amos 3:3-6
- Amos 3:7-8
- Amos 3:9-11
- Amos 3:12
- Amos 3:13-14
- Amos 3:15
- Amos 6:1
- Amos 1:2

- Amos 3:8
- Amos 3:5
- Amos 3:6-7
- Amos 3:6-8
- Amos 2:12
- Jeremia 20:9
- Amos 4:1
- Numeri 32:4
- Numeri 32:4-5
- Amos 4:1-2
- Amos 4:3
- Amos 4:4
- Amos 4:5
- Amos 4:6
- Amos 4:7
- Amos 4:8
- Amos 4:9
- Amos 4:10
- Amos 4:11
- Amos 4:13
- Amos 4:12
- Filippenzen 2:10-11
- Habakuk 2:14
- Amos 5:4
- Amos 5:1-3
- Amos 5:5
- Amos 5:6
- Amos 5:7-8
- Amos 5:9-10
- Amos 5:11-15
- Psalmen 27:8
- Psalmen 27:7-8
- Psalmen 27:9
- Psalmen 27:8-9

- Amos 5:14
- Amos 5:16-17
- Exodus 12:13
- Amos 8:2
- Amos 7:8
- Amos 5:18
- Amos 5:20
- 1 Korinthe 11:32
- 2 Korinthe 10:6
- 2 Petrus 3:9
- Amos 5:18-19
- Amos 5:21-24
- Amos 5:25-26
- Amos 5:27
- Amos 6:2
- Amos 6:3
- Mattheüs 24:48
- Mattheüs 24:49-51
- Mattheüs 24:48-51
- Amos 6:4-6
- Amos 6:7
- Amos 6:8-10
- Amos 6:10
- Amos 6:11
- Amos 6:12
- Amos 6:13
- Amos 6:14
- Amos 7:1-3
- Amos 7:4-6
- Amos 7:7
- Amos 7:8-9
- Daniël 5:27
- Amos 7:10-11
- Amos 7:12-13

- Amos 7:14
- Amos 7:15-16
- Amos 7:17
- Amos 8:1
- Amos 8:3-6
- Spreuken 11:1
- Amos 8:7-8
- Amos 8:9-10
- Amos 5:8
- Amos 8:9
- Amos 8:11-14
- Amos 9:1
- Amos 9:2-4
- Amos 2:14
- Amos 2:15
- Amos 2:16
- Amos 9:2
- Psalmen 139:7-10
- Amos 9:5-6
- Amos 9:7
- Amos 9:8
- Amos 9:9-10
- Johannes 6:39
- Johannes 17:12
- Amos 9:11-15
- Amos 9:11
- Handelingen 15:13-17
- Amos 9:11-12
- Amos 9:13-15
- 1 Thessalonicenzen 2:16
- Efeze 3:5
- Lukas 6:22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.